

DOLENJSKI KMET

STUDI
MIRAN
NOVO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak
četrtak - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROCNINA 600 din, polletna
300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1200 din oziroma
4 ameriške dolarje - TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki
v Novem mestu številka 606-70/3-24

Štev. 46 (556) Leto XI.
NOVO MESTO, 17. NOVEMBRA 1960

UREJUIF: uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnjak -
NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz
Dilančeve ulice) - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave
št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno
podjetje »Delo« v Ljubljani

Zapiski s seje predsedstva okrajnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva

MERILO: GOSPODARNOST

Odnosi komuna - podjetje

bodo predmet razprav in reševanja s teoretične in praktične plati na VI. zboru Zveze ekonomistov Slovenije, ki bo v torek in v sredo, 22. in 23. novembra, v Novem mestu

V sredo, 9. novembra, je predsedstvo Okrajnega odbora SZDL razpravljalo o skladu kmetijskega zdravstvenega zavarovanja, o decentralizaciji socialnega zavarovanja, o zmanjšanju števila kmetijskih zadrug ter o reorganizaciji gozdarske službe v okraju. Decentralizacija in reorganizacija nista sami po sebi namen in tudi ne posledica papirnatih direktiv, saj ju zahteva nagli razvoj. Komune, ki prevzemajo vse širše pravice in dolžnosti, so torišče, kjer morejo o tem najnoveje razpravljati. Občinski proračuni vse težje zadoščajo rastočim potrebam, zanašamo pa se lahko le na lastne sile. Ker so se ponekod družbene službe (šolstvo, zdravstvo) razvijale hitreje kot gospodarstvo, jih bodo morale nekatere občine morda celo prejeti. Zelo potrebno pa je, da o tem v Socialistični zvezi razpravljajo najširši krog državljanov, gospodarstveniki pa naj bo najvažnejše merilo, s katerim bodo ocenjevali vse ukrepe za nadaljnje utrjevanje komunalnega sistema.

Mnoge občine, ki so imele razumevanje za potrebe prebivalstva, so razvijale družbene službe ter marsikje razvoj celic prehitelo. Proračune obremenjujejo stari neplačani dolgov, izdatki so večji kot dohodki, vse primanjkuje pa bomo morali poravnati sami. Letosnja 19-odstotna proračunska rezerva bo uporabljena za okrepitev obratnih sredstev, ki jih je povzdramilo. Mnogi občinam preostaja zdaj le troje:

ali omejiti nekatere družbene službe, ki so razvoj gospodarske moči prehitelo ali povečati materialno osnovo (gospodarstvo) v občini ali pa združiti občino, ki bremen ne zmoro, z močnejšo.

Kmetijsko zdravstveno zavarovanje (o njegovih problemih smo obširneje že poročali) se je uspešno uveljavilo, nastala pa so težave, ker so sredstva v njegov sklad dotekala zelo nerodno. Sklad je zato v velikih težavah, čeprav bi po predračunu moral biti celo aktiven. Največ mu dosegajo prav tiste občine, ki so dohodnino slabo izterjale. Če bi sklad svojo pravico do občin - dolžnikov uveljavljal z izvršbo, bi to povzročilo občinam razen ostalih težav tudi velike stroške.

Predsedstvo je sprejelo priporočilo, naj občine pohite z izterjavo zaostale dohodnine, predvsem pa naj izterjajo obveznosti, ki jih imajo do sklada.

Ljudski poslanci Kosmeta v Sloveniji

Skupina 26 ljudskih poslancev Avtonomne oblasti, Kosovo-Metohije, ki jo vodi podpredsednik Izvrš. sveta AKMO Živojin Curčić, je v nedeljo prispela na uradni obisk v Ljudsko republiko Slovenijo. Gostje iz Kosovega-Metohije so se najprej ustavili na Otočcu, kjer so jih pričakali in sprejeli predsednik kluba ljudskih poslancev Slovenije Franc Kimovec-Ziga, predsednik odbora za organizacijo ljudske oblasti in uprave ljudske skupščine Slovenije Milan Apih, predsednik OLO Novo mesto Niko Belopavlovič, sekretar okrajnega komiteja ZKS Novo mesto Franc Pirkovič, predsednik okrajnega odbora SZDL Novo mesto Viktor Zupančič, podpredsednica OLO inž. Vilma Pirkovič, ljudski poslanec novomeškega okraja Henrik Cigoj in drugi.

Gostom je izrekel dobrodošlico sekretar okrajnega komiteja ZKS Franc Pirkovič, za pozdrav in lep sprejem pa se je zahvalil vodja skupine Živojin Curčić. Ljudski poslanci iz Kosmeta, ki s tem vračajo obisk naših poslancev v tej oblasti, bodo obiskali vse večje kraje v Sloveniji ter se ogledali važnejše gospodarske objekte. V

Na Otočcu - prvi motel v Sloveniji

Pretekli teden so tik ob avtomobilski cesti Ljubljana-Zagreb, nad hotelom GRAD OTOČEC na Krki, odprli prvi 2 stavišča novega motela-hotela za avtomobiliste. Potujočim je na voljo 31 ležišč in 8 kurnjih garaž z vodo; sobe ogreva centralna kurjavna postaja; tu so tudi toplo in mrzla voda. Še dve stavišča tik pred dograditvijo. Motel je v sestavi hotela GRAD OTOČEC in bo prav gotovo mnogo prispeval za še močnejše uveljavitev Otočca in Krke v našem domačem, posebno pa v prehodnem turističnem prometu.

da kmečki zavarovalci. Od svojega 123-odstotnega prispevka naj občine nato skladu nakažejo le toliko sredstev, da bo lahko nemoteno deloval. Na konferencah Socialistične zveze in na zborih volivcev naj državljanji razen o svojih zahtevah razpravljajo tudi o tem, kako so izpolnili svoje obveznosti do družbe (koliko davkov so plačali, zakaj jih še niso plačali, kako razvijajo kmetijstvo, kaj je z obnovo vinogradov in podobno) saj je občinski proračun v nemajhnih meri odvisen prav od tega.

Decentralizacija socialnega zavarovanja ni sama sebi namen, z njo bomo približali zavarovanje zavarovancem. Zbrani podatki kažejo, da so mnoge naše občine premajhne, da bi imele svoj komunalni zavod za socialno zavarovanje. Namen decentralizacije ni ustanoviti zavode za vsako ceno in v vsaki komunah, ampak le takšne, ki bodo naloge opravljali boljše kot dosedanja okrajni zavodi. Zato bomo morali ustanoviti komunalne zavode za več komun skupaj. To nudi možnosti za sodelovanje med komunami, za zблиževanje med njimi. Mnoge občine bodo hkrati spoznale, da so premajhne in se bodo prej ali slej laže odločile za združitve z večjimi. Občinski organi naj zato razpravljajo o ustanavljanju komunalnih zavodov z dobršnumero gospodarskega čuta. Za

enkrat so zreli pogoji v našem okraju za ustanovitev treh medobčinskih komunalnih zavodov: v Novem mestu, Črnomlju in Vidmu-Krškem. Občine imajo dovolj časa za premislek; do 31. maja 1961 lahko temeljito pretehtajo pogoje in se odločijo za rešitev, ki bo najbolj gospodarna. Dosedanje združevanje zadrug je rodilo lepe uspehe; v pol leta je kmetijstvo izpolnilo bruto proizvodov za 57,3 odst., dohodek za 61,8 odst., sklade za 82 odstotki, pri osebnih dohodkih pa je plan najmanj prekoračen, ker smo v kmetijstvu doslej nagrajevali s preozkimi merili. Proizvodni uspehi se bodo povečali, če bomo zadrug združevali še naprej. Predlog OZZ predvideva zato v okraju le okoli 20 zadrug. Vse razen treh bodo imele lastne proizvodne obrate, strokovnjaki bodo ugodne razvrščeni (povprečno 4 na eno KZ), skladi se bodo močno okrepiли, zmanjšali se bodo režijski stroški, nove, večje zadrug bodo laže uresničevale odkup in zakup zemljišč. V občinah naj zato o tem podrobno razmišljajo.

Pri akcijah za združevanje se zelo lahko primeri, da se bo prav upravljal aparat majhnih zadrug upiral združevanju v boljazi za delo. Poudarjati moramo, da je ta bojazen neutemeljena, saj bomo za obrate, ki jih bodo nove, velike zadrug na terenu morale imeti (odkupne postaje, strojni odseki, proizvodni obrati, strokovne službe itd.) potrebovali vse ljudi, ki zdaj delajo v zadrugah. Da se bodo združeni sveti približali proizvajalcem, bo treba podobno kot v gospodarstvu uvesti obratne zadrugne svete. Predlog OZZ za združevanje zadrug predvideva morda še vedno preveliko število zadrug, zato naj v komunah razmišljajo, kako bi predlagano število še bolj zmanjšali.

V razpravljanih o reorganizaciji gozdarske službe imajo nekateri pomisleke, češ da za

druge naloge v gozdarstvu ne bodo zmogle zaradi kadrovskih težav. Ta pomislek je neutemeljen, saj bodo zadrug prevzele vse gozdarje, ki delajo zdaj pri GLPZ. Gozdarstvo je sestavni del gospodarstva, tesno je povezano s kmetijstvom, zato ga ne smemo več ocenjevati kot posebno panogo.

Posebna komisija je izdelala tri predloge za reorganizacijo. Nedvomno bo treba v okraju ustanoviti kmetijsko-gozdarsko zbornico, ki bi združevala lesno industrijo, lesnopredelovalno obrt, prehranbeno industrijo, vodno gospodarstvo ter ribištvo in lovstvo. Naštete panoge v gozdarstvu neposredno sodelujejo. Na seji predsedstva so vse tri predloge omenjene komisije temeljito prebrali in ugotovili, da niso najboljši, ker nobeden ne rešuje dovolj uspešno vprašanja akumulacije v gozdarstvu. Tudi tu so tri izbire: ali prepuštni akumulacijo lesni industriji, ki je že 90-odstotno izrabiljena, ali jo prepuštni gozdarstvu ali pa jo razmejiti. In še ponovna ugotovitev: domača gozdarska proizvodnja premalo resno oskrbuje domače predelovalne obrate, hkrati pa prodaja velike količine lesa izven okrajja. Občine naj razmišljajo, kako bi najugodnejše prenesli gozdarsko službo na zadrug in hkrati uspešno rešili vprašanje akumulacije v gozdarstvu.

Po tem programu bo še organizacijski del letnega zbora. V zvezi je danes vključenih 14 društev ekonomistov v 2800 člani. Razen pregleda uspehov in nalog v zadnjih dveh letih naj bi na tem zboru sprejeli nov program dela s težiščem, da se osnovna dejavnost orga-

22. in 23. novembra bo v Novem mestu VI. redni zbor delegatov društev ekonomistov Slovenije. Za delovni program so avtorji - znani slovenski ekonomisti - pripravili referate iz aktualne tematike. Tako bomo prvi dan lahko poslušali referat dr. Franceta Bučarja iz Ljubljane »Nekatera razmerja med komunah in podjetjem« in referat dipl. ekon. Ervina Kržičnika iz Maribora »Urbanizacija - ključno vprašanje naše ekonomike«. Naslednji dan bodo na delovnem programu referati z diskusijo, in sicer o avtomatizaciji. Za to temo so pripravili ekonomisti naslednje referate:
Dr. Leo Jerovec: »Avtomatizacija v industriji«, dipl. iur. Tone Klemenčič: »Ekonomski aspekti avtomatizacije«, prof. inž. Stane Krašovec: »Vrednost in delovna sila ob avtomatizaciji«, Franjo Perič: »Uprava avtomatizacija«.

5 SEJE OBEH ZBOROV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA V NOVEM MESTU

Za nadaljnje utrjevanje komun

Ponovna ugotovitev na seji okrajnega ljudskega odbora: majhne, gospodarsko nerazvite občine ne morejo opravljati vseh pristojnosti, ki jih že sedanji predpisi dodeljujejo izrecno komunah - Sprejeti je predlog o ustanovitvi srednje upravne šole v Novem mestu

Dnevni red skupne seje obeh zborov OLO Novo mesto 8. novembra je bil zelo obširen in je zajemal 15 točk. Na predlog predsednika OLO Nika Belopavloviča so z dnevnega reda izpustili sprejem odloka o javnem redu in miru, ker predloga ni obravnaval pred tem pristojni svet. Osnutek tega odloka bo prišel na dnevni red ene prihodnjih sej OLO.

Poglavitni točki dnevnega reda sta bili poročilo o delu upravnih organov OLO v prvi polovici letošnjega leta in poročilo o poteku letošnje turistične sezone ter pripravah na prihodnjo turistično sezono. Iz obširnega in izčrpnega poročila o delu upravnih organov

se svet za obrt v prvi polovici leta ni sestal. Po sistematizaciji bi bilo potrebno za vse upravne organe OLO vključiti s katastrskimi uradi skupno 246 uslužbencev. Dejanska zasledba delovnih mest pa je 182 uslužbencev, kar predstavlja le 74 odstotkov potreb.

Uvodoma je tajnik OLO Milan Baškovič seznanil odbornike z izvrševanjem sklepov zadnje redne seje, zatem pa k pismenemu poročilu o delu upravnih organov OLO dodal še vrsto tehtnih misli in pripomb, ki se tičejo zlasti nadaljnjega utrjevanja komunalnega sistema in družbenega samoupravljanja.

Majhne občine niso kos nalogam

Tovariš tajnik je opisal dosednji razvoj komunalnega sistema in omenil nekatere

probleme, ki se kažejo pri ureničevanju načel komunalne ureditve. Pri tem je navedel, da so izkušnje pokazale, da majhne in ekonomsko slabe občine niso sposobne opravljati vseh tistih funkcij, ki so jim dane kot osnovnim družbenim skupnostim.

Na današnji stopnji razvoja komunalnega sistema je okraj nujna družbena ekonomska skupnost. Njegova družbeno-ekonomska funkcija je zlasti posledica neenake razvitosti komun, zaradi česar je potrebno organizirati določene upravne službe na širši osnovi. Okrajne se postopoma oblikujejo kot skupnost komun, ki se kaže v povežovanju in vsklepovanju razvoja komun na svojem območju. V praksi pa se še dogaja tudi, da v medsebojnih odnosih okrajni organi ne nastopajo vedno kot koordinator, temveč kot nadrejeni organ, to pripelje včasih tudi do tega, da opravljajo zadeve v prvi stopnji, da izvršujejo posle, ki spadajo v pristojnost komun. (Nadaljevanje na 2. strani)

Pred okrajno konferenco ZKS

V soboto in nedeljo bo v Novem mestu okrajna konferenca Zveze komunistov. Naprosili smo tovariša inž. Jožeta Legana, organizacijskega sekretarja OK ZKS, da je odgovoril na dve vprašanji o pripravah na konferenco (radnja okrajna konferenca ZKS je bila marca 1958) in o najvažnejših problemih s področja dela komunistov v našem okraju, katerim bodo na konferenci posvetili še posebno skrb.

1. Tovariš organizacijski sekretar, prosimo te, povej nam kako potekajo priprave za okrajno konferenco ZK.

Priprave za okrajno konferenco Zveze komunistov nove meškega okraja, ki bo 19. in 20. novembra, so dobile svoj odraz predvsem v pojačanem delovanju in utrjevanju osnovnih organizacij ZK predvsem v gospodarskih organizacijah, pa tudi na terenu, v mestih in na podeželju. Močnejša in živahnješa aktivnost pred konferenco se odraža v še bolj doslednem izvajanju programa ZKJ in prav v zadnjem času konkretno v izpolnjevanju zaključkov II. plenuma CK ZK Jugoslavije. Prav v teh pripravah so naša vodstva posvetila še posebno pozornost sistemu dela in organizacijski izgradnji Zveze komunistov. V

VREME

od 17. do 27. novembra
Nestalo s pogostimi padavinami. Vmesna izboljšanja ne bodo trajala več kakor dva dni. - Ohladitev pričakujemo okrog 19. novembra, a toplitev okrog 25. novembra.

NADALJNI ZGLEDI:
V začetku decembra vdr hudega mraza iz Rusije, obnem bo snežilo. Dr. V. M.

POZDRAV UDELEŽENCIEM ŠESTEGA ZBORA ZVEZE EKONOMISTOV SLOVENIJE

V dneh 22. in 23. novembra bo v Novem mestu VI. zbor Zveze ekonomistov Slovenije. Iz vseh okrajev Slovenije se bodo zbrali delegati društev ekonomistov, da na obnem zboru zveze pretejejo najaktualnejše stanovske in družbeno-gospodarske probleme ter njih zaključke ponesejo med svoje stanovske organizacije kot napotila bodočemu delu. Okrajna društva ekonomistov povezujejo vse napredne gospodarstvenike svojega področja. Naloga teh društev je gospodarska problematika in gospodarski razvoj. Gospodarstveni in tej organizaciji medsebojno izmenjavajo gospodarska mnenja in tudi aktivno sodelujejo z oblastvenimi organi pri vodenju gospodarske politike v poedinih področjih. Zato je njihovo delo vidno na vseh področjih gospodarstva in zasluži vsa pozornost in družbeno priznanje. Prav to, da so slovenski ekonomisti izbrali center Dolenjske za svoj občni zbor, zasluži vsa pozornost domačih

gospodarstvenih krogov. Občni zbor predstavlja hkrati tudi strokovno pomoč gospodarskih kadrov Dolenjske, ker jih zbližuje s splošno jugoslovansko in slovensko gospodarsko problematiko.

V našem okraju društvo ekonomistov ni še posebej zaživel, pomanjkanje strokovnega kadra pri nas pa je ono perečih vprašanj. Občni zbor slovenskih ekonomistov hoče prav zato zbližati gospodarske kadre v našem okraju. Zato bo gradivo zbora s svojo obravnavo privabilo in združilo vse gospodarske kadre ob plodni izmenjavi mnenj o najbolj problematičnih gospodarskih vprašanjih.

Dolenjska pozdravlja v svoji sredi delegate društev slovenskih ekonomistov, jim želi plodnega dela in prijetnega bivanja med nami, Zvezi pa se zahvaljuje za pozornost.

Za nadaljnje utrjevanje komunalnega sistema

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zaradi tega je potrebno hitreje urediti načelo, naj bodo okrajni organi v odnosu do državljanov, organizacij in ustanov le organi druge stopnje.

Prenos pristojnosti z okraja na občine je važen element v krepitvi komunalnega sistema, še važnejše vprašanje pa je prenašanje pristojnosti iz okrajne in občinske uprave na organe družbenega samoupravljanja. Proces decentralizacije in prenašanja pristojnosti z družbenih na samoupravne organe, ki je v teku, ustvarja pogoje za reorganizacijo vrste služb, na primer na zaposlovanje delavcev, javne cestne službe, železniškega prometa, pošte, zdravstvene službe in pod. Razvoj gre nenehno dalje in terja razmišljanje o tem, če se morda ustvarjeni že tudi pogoji za reorganizacijo tistih

služb, ki delujejo na osnovi zastarelih predpisov, kot so: kataster, statistika, gozdarstvo plan, invalidske zadeve ipd.

Prva naloga pa je utrjevanje in usposabljanje upravnih organov komun za tiste dolžnosti, ki so že dosežaj na osnovi zakonitih predpisov izključno v pristojnosti komun. Te službe ponekod še niso organizirane, ali pa so preslečke. Tako več komun v okraju nima tržnega inšpektorja, nima inšpekcije dela, gradbenih inšpekcij in drugih služb.

V poročilu in razpravi so se dotaknili odborniki še vrste drugih perečih zadev s področja krepitve komunalnega sistema. Velik problem za komun so ustrezni strokovni kadri, nič manjši pa tudi sredstva za uspešno izvrševanje vseh nalog, ki jih pred komunem postavlja razvoj.

se ji priključila sedanja administrativna šola. Po zaključnih pripombah predsednika Nika Belopavloviča, da s piclo razpravo o tem važnem vprašanju ni povsem zadovoljen, so odborniki osvojili poročilo. Okrajni odbor komisiji za organizacijo uprave pri OLO, naj izdelata poročilo OLO in občinam za izboljšanje upravne službe.

Zatem je prišlo na dnevni red poročilo o poteku letošnje turistične sezone in o pripravi na prihodnjo turistično sezono. Tuudi to poročilo so dobili odborniki pred sejo. Vse bomo o tej dejavnosti poročali v eni izmed prihodnjih števk našega lista.

Veliko razprave je bilo okoli odloka, kateri kraji se štejejo za vasi, kjer imajo prosvetni delavci pravico do brezplačnega stanovanja in kurjave. Stališče okrajne komisije za pravne predpise se ni ujemale s stališčem nekaterih občinskih ljudskih odborov. Po daljši razpravi so sklenili, da je treba odločanje o tem prepustiti občinskimi ljudskimi odbori.

Okrajni ljudski odbor je zatem rešil še vrsto upravno-pravnih in premoženjskih zadev.

Novi uspehi v tovarni papirja

Poročili smo že, da so v polletnih mesecih dosegli v tovarni celuloze in papirja DJURO SALAJ na Vidmu izredno lepe uspehe. Po najnovejših poročilih je proizvodnja v kolektivni tovarni v jesenskem obdobju zelo razveseljiva. Predvsem naglo napreduje proizvodnja celuloze; tako so v oktobru izkluhal več kot 200 kuhajnikov celuloze, kar se v zgodovini tovarne še ni zgodilo. Medtem ko so lani v podjetju v 10 mesecih izdelali skupno 70.851 ton vse proizvodnje, so letos do konca oktobra dosegli že 80.693 ton ali kar 13,9 odst. več kot lani v enakem času. Osnovni plan pri celulozi je bil konec oktobra presežen za 10 odst., pri lesovini za 3 odst., pri papirju za 5 odst., skupno pri vseh izdelkih pa za 9 odst. Plan dohodkov je bil v 9 mesecih presežen za 4,7 odst., znižali pa so tudi poslovne stroške za 2,6 odst. Vsi podatki kažejo, da se je proizvodni delo povečala v tovarni v primerjavi z lanskimi uspehi za 13,5 odst.

Decentralizacija cestne službe

V razpravi so odborniki govorili tudi o predlogu za decentralizacijo javne cestne službe. Predlog predvideva ustanovitve komunalnih cestnih uprav namesto okrajne. V okraju je 730 km cest okrajnega značaja. Vzdrževanje terja velika sredstva. Poseben problem so leseni mostovi, katerih vzdrževanje je zelo drago. Samo za redno vzdrževanje cest je potrebno blizu 200 milijonov dinarjev, za nujne cestne gradnje (nekatero mostove, preložitve klancev, razširitev zavojev in druga dela) ter za nabavo strojev bi bilo potrebno več kot pol milijarde dinarjev.

Potem so obravnavali še strokovno izobraževanje kadrov za javno upravo ter podčrtali potrebo po srednji upravni šoli v Novem mestu, ki bi

Kovinsko podjetje
»K L I M A«
CELJE
 priporoča svoji izdelke in kvalitete usluge

Suhorci bodo gradili prosvetno dvorano

Na Suhorju imajo šolo, trgovino, pošto, zdravstveno postajo in dve gostilni - nimajo pa prosvetnega doma. Res je, da so se iz zagate rešili: večjo šolsko sobo so spremenili v prosvetno dvorano, v njej so naredili manjši oder, da lahko na njem igrajo. Vendar je vse zelo tesno. Zato se že več let sem pojavlja misel na gradnjo prosvetnega doma ali vsaj dvorane.

Pred kratkim pa so se odločili zares! Zastopniki okoli-

skih vasi so imeli na Suhorju sestanke. Pogovorili so se, da je potrebno zgraditi prosvetno dvorano, v kateri bodo uprizarjali igre, imeli kino predstave in druge kulturne prireditve. Izvolili so že gradbeni odbor. Po posameznih vajah so bili sestanki in ljudje so sklenili, da bodo prispevali pesek, les in delavno silo, v ostalem jim bo občina prisločila na pomoč. Na podoben način so pred sedmimi leti zgradili šolo. Upajo, da bo šlo tudi pri gradnji prosvetne dvorane.

Suhorskemu okolišču je tako dvorana vsekar potrebna, ker zajema področje 15 vasi z okrog 900 prebivalcev.

Janez Dragoš

TEDESKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Minuli teden je bila seja Predsedstva Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije. Razpravljali so o problemih, ki so v zvezi z delitvijo čistega dohodka in osebnih prejemkov, dalje o gibanju osebnih dohodkov v gospodarstvu in javnih službah ter o vsklajevanju pokojnin z naraščanjem življenjskih stroškov.

Na seji je bilo ugotovljeno, da je izvajanje bolj stimulativne delitve osebnega dohodka zajelo vse gospodarske organizacije in vsa gospodarska področja. Vendar še nekateri sprejeti predpisi ovirajo nadaljnji razvoj samoupravljanja v gospodarskih organizacijah. Zato da bi odstranili te težave, pripravljajo predpise, ki bodo uredili odnose v zvezi z delitvijo čistega dohodka na osnovi izkušenj, ki si so se že

Ekonomskim enotam tudi pravice

izoblikovale v posameznih podjetjih. Vzporedno s tem pa je treba reševati tudi problem delitve med družbo in gospodarskimi organizacijami, saj je ta delitve močno povezana tudi z delitvijo sredstev znotraj podjetja.

V novih predpissih bomo izpustili izraze kot so nagraevanje po enoti proizvoda, po ekonomskih enotah itd., itd. Odslej naj bi govorili o pravilniku, ki bo urejal delitev čistega dohodka in o pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. S tem bo najboljše izražena vsebina nove delitve in novih družbenih gibanj v gospodarskih organizacijah. V tem procesu je treba upoštevati predvsem tri vprašanja: organizacijsko uredenost podjetja, nadaljnega poglobljanja delavskega samoupravljanja in merila za kompleksno delitve. Ob tem so na seji navedli primer Kombinata gume in obutve Borovo. Ta je imel že prej ekonomske enote. Takrat je produktivnost naraščala iz leta v leto za 1,8 odstotka. Ko pa so na ekonomske enote prenesli tudi večje pravice, zlasti pa sredstva, se je produktivnost kar nenakrat povečala za 7 odstotkov. Skoraj bi si upali trditi, da ne more biti boljega dokaza za to, da je treba na ekonomske enote prenašati tudi samoupravljanje s čim večjimi pravicami po načelu: čim več, tem boljše. Za zdaj pa je še vedno tako, da je decentralizacija delavskega samoupravljanja, ki je vnesla v družbeni razvoj mnogo novega, dosegla podjetja in tudi obstala na tej ravni. Tu, v podjetju kot celoti, se deli dohodek in urejuje vse druge zadeve. Marsikje je premalo razumevanja za to, da bi prenesli pravice navzdol in tako decentralizirali, oziroma približali, kar je vsekar boljši izraz, samoupravljanje ljudem pri stvrih v posameznih obratih. Marsikje so ustanovili delavske svete v obratih, toda ti so še vedno brez zadovoljivih materialnih osnov, brez pravice, da bi o čemer koli dokončno odločali, torej so ostali v bistvu posvetovalni organi. Tam, kjer odloča centralni delavski svet o vsem, tudi o drobni problemih, je le-ta zasut z delom in v resnici postaja ozko grlo, ki ne more sprejeti vseh zamisli, pobud in jih tudi ne rešuje.

Na seji so razpravljali tudi o osebnih dohodkih. Le-ti so se povečali za 19 odstotkov v primerjavi z istim obdobjem lani. Realni zaslužki pa so se v gospodarstvu povečali le za 8 odstotkov, zato ker so življenjski stroški v tem času, vsaj po statističnih podatkih za 10 odstotkov višji. Drugače je edinote pri kmetijskih delavcih, kjer sodijo, da so se realni dohodki v primerjavi z lanskim letom, celo za 2 odstotka znižali, in javnih službah pa so realni zaslužki nižji za okoli 1,4 odstotka. Zato sindikati menijo, da bi bilo treba zaslužke javnih uslužbencev vskladiti z zaslužki v gospodarstvu. Na seji so končno sklenili, da je treba povečati tudi pokojnine, kajti le-te se niso povečevale letno za 3,5 odstotka, kot je bilo to predvideno s planom. Centralni svet je sprejel stališče, da je treba pokojnine čimprej vskladiti z zvišanimi prejemki delavcev in nameščenecv.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDESKI PREGLED

V Turčiji je spet prišlo do dramatičnega dogodka. General Gursel, sedanjí začasni predsednik Turčije in predsednik turške vlade, ki je maja izvedel državni udar proti Menderesu, je zdaj prevzel vso oblast v Turčiji. Razpustil je in spet ustanovil odbor nacionalne enotnosti, ki mu sam predseduje. Izključil je iz njega štirinajst visokih oficirjev, med njimi tudi polkovnika Turkeša, ki je igral zelo pomembno vlogo v tem obdobju in tudi v turškem javnem življenju po majskem državnem udaru.

Kaj se pravzaprav dogaja v Turčiji? Vse kaže, da se je Gursel z najnovejšo potezo skušal odkrižati tistih oficirjev, ki so imeli ekstremne poglede na politiko. Nekateri celo govorijo o fašistični miselnosti teh oficirjev, ki so baje hoteli urediti v Turčiji popolnoma totalitarno vladavino fašističnega kova. Pri tem navajajo dejstvo, da polkovnik Alsanban Turkeš, nekdanji poveljnik turške brigade na Koreji in turški zastopnik stalnega poveljstva NATO v Washingtonu, goji simpatije do nacizma in fašizma. Leta 1944 so ga aretirali, ker je skoval zaroto, ki ji je bil namen vpelsti Turčijo v vojno na strani nacistične Nemčije. Turkeš ima baje precej prištev v vojski med mladimi oficirji, posrečilo pa se mu je tudi razmisleti svoje ljudi na pomembne položaje v armadi in civilnih ustanovah.

Morda je bil povod za to nenadno in odločno Gurselovo potezo dejstvo, da so pred nekaj dnevi odpustili s turških univerz in visokih šol nad sto profesorjev in doentov. Odlok o odpustu teh profesorjev je prišel iz odbora nacionalne enotnosti in nekaj časa je vladala ne-

gotovost, zakaj je bil ta ukrep potreben in kdo ga je pravzaprav izdal. V Turčiji, posebno v krogih izobraženstva in študentov je vzbudil hudo nejevoljo. Kmalu je postalo očito, da tega odloka ni izdal Gursel, ampak da ga je podpisal nekdo drug mimo njega. V neki izjavi je namreč predsednik Gursel kmalu nato izjavil, «da bodo popravili krivico, če se je komu zgodila», ko je govoril o odpuščenih profesorjih in doentih. Očitno je, da v tistem hipu Gursel ni mogel močneje dezavuirati svojih oficirjev v obdoru nacionalne enotnosti, ampak je to storil zdaj z izključitvijo štirinajstih članov tega odbora.

sedniku Gurselu, ki zagovarja zmernejšo politiko in bi rad naposled obnovil normalno politično življenje in politične ustanove v državi, za zdaj sicer posrečilo prekrizati račune ekstremistom, da pa bo imel čedalje večje težave v prihodnosti, če se mu ne bo posrečilo hitro rešiti vsaj nekaj najtežjih problemov sodobne Turčije.

Do kolikšne mere so pri najnovejši krizi vpletena tudi zunanje-politična vprašanja, je težko reči. Dejstvo je, da pri nedavnih pomorskih manevrih CENTO pakta Turčija ni sodelovala. Za to nesodelovanje niso objavili nobenega uradnega pojasnila. Pač pa je ta primer

Zaplet v Turčiji

Vse kaže, da so težave, s katerimi se zdaj bori Turčija, večje in huše, kakor so domnevali. Brez dvoma so v veliki meri posledica zgrešene in nepoštenne politike v preteklosti, slabe uporabe tujih kreditov in pospeševanja tistih gospodarskih dejavnosti, ki Turčiji najmanj koristijo. Ni tudi nobenega dvoma, da je najnovejša kriza prav tako izraz velikih težav, ki so predvsem gospodarske narave. Že dlje časa je bilo znano, da obstajajo med oficirji, člani odbora nacionalne enotnosti, nesoglasja glede bodoče politike, in da jih vsaj nekaj med njimi zagovarja politiko «močne roke» oziroma totalitarno vlado. Ki bi jo seveda vodila vojska.

precej komentiral indijski tisk, živo zanimanje pa je vzbudil tudi v indijskih uradnih krogih. Časopis »Tribune« meni, da nova turška vlada ne kaže posebnega zanimanja za CENTO pakt in da utegne nekoga dne celo izstopiti iz njega.

Položaj v Turčiji je trenutno spet precej napet in skriva v sebi razne možnosti. Videti bomo, ali se bo predsedniku Gurselu posrečilo ohraniti državo pred ekstremnimi elementi ali ne. Od njegovih uspehov v gospodarstvu bo odvisen tudi uspeh v politiki. Toda resnični uspehi v gospodarstvu ni mogoče pričakovati kar čez noč, posebno če je bila dosedanja gospodarska politika zavžena.

Zakaj priporočamo rejo belih svinj

Zaradi trme mnogih naših kmetovalcev izgubimo v okraju vsako leto okrog 170 milijonov dinarjev — Mi: vse leto 4.000 ton bekono v Angleško, mala Danska: vsak teden 5.000 ton!

V zveznem Uradnem listu št. 42 z dne 19. 10. 1960 je objavljen odlok Zveznega izvršnega sveta o najnižjih cenah in prejemkih za prašiče v letih 1960 in 1961. Za cene so naslednje:

1. Za prašiče bacon (bekon) I. vrste, težke od 80 do 95 kg, 240 din za kg žive teže in 25 din premije; bacon II. vrste, težke od 80 do 95 kg, 230 din za kg žive teže in 25 din premije; bacon III. vrste, težke od 80 do 95 kg, 220 din za kg žive teže in 25 din premije.
2. Za prvovrstne (prima) mesnate prašiče, težke od 80 do 95 kg, 220 din za kg žive teže in 25 din premije; prašiči iste vrste v teži od 95 do 125 kg pa 230 din za kg žive teže in 25 din premije.
3. Za mesnate prašiče, težke od 80 do 95 kg, 215 din za kg žive teže in 25 din premije; za prašiče iste vrste v teži 95 do 125 kg pa 225 din za kg žive teže in 25 din premije.
4. Za polmasne prašiče (pasaste), težke od 80 do 125 kg, 185 din za kg žive teže.
5. Za masne prašiče (pasaste), težke od 80 do 95 kg, 170 din za kg žive teže; za iste vrste prašičev, težke od 95 do 110 kg, 165 din za kg žive teže; za iste vrste prašičev, težkih od 110 do 125 kg, pa le 155 din za kg žive teže.

Odlok ima povratno veljavo in se uporablja od 1. julija 1960. Če upoštevamo, da dobi rejec polovico premije lahko doseže za bekono I. vrste 282 din, povprečno 240 din za kg žive teže, za masnega (pasastega) prašiča povprečno 170 din, za težje pa komaj 155 din za kg žive teže. Razlika znaša od 70 do 100 din pri kilogramu žive teže. In ravno ta razlika nam narekuje rejo belih svinj.

debela, to je okrog 3,3 cm. Meso je s finimi vlakni prepreženo s slanino. Glavni kupec bekona je Anglija. Tam lahko prodamo veliko količino. Zaradi trgovskih zvez z Anglijo in čvrste valute je za trg za nas velike važnosti. Jugoslavija je lansko leto prodala na angleškem trgu okrog 4000 ton bekona, Danska pa prodala tedensko okrog 5000 ton bekona na istem trgu iz tega se vidi, kako napredna je v prašičerji mala Danska v primerjavi z Jugoslavijo. Zraven tega je danski bekono boljše kakovosti in doseže na angleškem trgu do 40 odst. višjo ceno kot jugoslovanski. Imamo pogoje, da na tem tržišču dosežemo vsaj ceno poljskega bekona ki je bil do sedaj pred nami.

Za bekono so najbolj primerne bele švedske svinje, pitane z ječmenom, rejo in mlekom. Koruza ... rejo ne pride v poštev, ker daje pregrubo slanino. V Sloveniji so trenutno usposobljena za rejo le družbena posevstva; ta bodo v letu 1961 vzredila 33.000 bekono. Od tega samo posevstvo IHAN (Agrokombina Ljubljana) 15.300, posevstvo Kočevje 3000, KGP Novo mesto 550 itd. Imamo pa pogoje, da vključimo v rejo prašičev tudi zadrage in njihove sodelavce zasebne živinorejce — pogodbenike. Zadrage v šentjernejški dolini bi morale začeti z vzgojo mladih pujskov za bekono, katere bi potem zadrage v občini Trebnje in v Beli krajini odkupovale in vzredile do primerne teže (80 do 95 kg). Od družbenih posestev bodo morale zadrage v ta namen nabaviti plemenske živali (merjase in svinjke) ter jih razdeliti dobri rejcem tako da bi jih po nekaj letih lahko imeli vsi rejci. Zadruga Skočjan namerava s tem pričeti že 1961, in bomo o njenih načrtih poročali drugič.

Kratke Z RAZNIH STRANI

- V Leopoldovu, glavnem mestu Konga, je poveljnik Mobutu izpustil pokrajinskega ministrskega predsednika Kamitutu na zahtevo misije Združenih narodov. Pri tem poudarjajo, da se Kamitutu ni odrekli z nobenimi političnimi konsenzijami Mobutu in da še vedno podpira zakonito osrednjo vlado Patricea Lumumba.
- Belgijski zunanji minister Pierre Wigny je na sestanku z novinarji zagotovil, da utegne Belgija izstopiti iz OZZ, če bodo funkcionarji sekretariata svetovne organizacije še naprej kritizirali belgijsko stališče do Konga.
- Avstrijski zvezni kancler Julius Raab se je dokončno odločil za umik iz političnega življenja. Na kongresu nižjeavstrijske organizacije konservativne ljudske stranke je sporočil, da bo izročil predsedstvo vlade v »malih rokavcih«
- Na desettisočih Francozov v Parizu in notranosti države je protestiralo proti navzočnosti zahodnonemških vojakov na francoskem ozemlju. Velike demonstracije so bile v Parizu, v Gradouru, ki so ga nacisli v drugo svetovno vojno razrušili in prebivalce poklali, in drugod. V Orangu je demonstriralo nad 9000 ljudi, ki so na množičnem zborovanju izglasovali resolucijo proti navzočnosti nemških čet v Franciji.
- Poročajo, da bi se zahodnonemški kancler Adenauer rad čimprej sestal z novozvoljenim predsednikom ZDA Kennedyjem, in sicer sred februarja prihodnjega leta.
- Kratkotrajni upor proti režimu južnovietnamskega predsednika Ngo Dinh Diema se je končal z vjavo padalcev, ki so začeli upor. Dva voditelja upor, ki sta stala poborniki v Nju-Jorku, sta bila aretirana. Nju-Jorku letalo so prestrelji lovci južnovietnamskega letalstva in ga prisilili, da je pristalo 300 kilometrov severno od Saigonu.
- Indija je v gospodarskem letu 1959-60 ustvarila rekordno količino sladkorja — 1,1 milijona ton. Indija priključuje zdaj največ sladkornega trsa na svetu.

DOLENJSKI LIST naj ne manjka v nobeni družini v domačem okraju!

Svoje izdelke priporoča potrošnikom Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja
Tovarna »AERO« - CELJE

Za pitanje prašičev samo »REDINA« ker pospešuje debelenje.

S SEJE UPRAVNEGA ODBORA OKRAJNE OBRNE ZBORNICE

V korak s časom

V soboto 5. in v nedeljo 6. novembra je bila na Vinomeru pri Metliki druga seja upravnega odbora Okrajne obrne zbornice Novo mesto. Seja je bila izrazito delovna; na njej so člani UO v prisotnosti predsednika Republiške obrne zbornice Ivana Novaka—Očka in domačih predstavnikov oblasti in družbenih organizacij razpravljali predvsem o reformi vjaviškega šolstva, o priučenstvu na delovnem mestu, ki ga nagli razvoj zahteva tudi v obrti, proučili so možnosti za nadaljnji razvoj obrti in pregledali, kako je obrt v prvem polletju izpolnila proizvodne načrte. Razpravljali so tudi o reorganizaciji obrne zbornice.

Leta 1958 je bilo zmanjšano število obrtnih strok od 238 na 114, letošnji predlog republiške obrne zbornice pa je to število znižal na 99 strok. Strokovno usposobljenost v ostalih obrtnih dejavnostih bo do lahko delavci pridobivali s priučevanjem na delovnem mestu. Naglemu razvoju na drugih področjih gospodarstva mora slediti tudi obrtna proizvodnja, saj je razvoj strojstvenih obratov povsod prepočasen. Obrt dopolnjuje ostalo proizvodnjo, potrošniku nudi blago, izdelano po njegovev okusu in opravlja vrsto prepotrebnih uslug. Zato je tesno povezana z življenjskim standardom delovnega človeka. Če upoštevamo še to, da se v obrti izučijo več strokovno izobraženi delavci kot v vseh drugih panogah gospodarstva skupaj, je razumljivo, da moramo tudi v obrti dozedanji način izobraževanja spremeniti.

Obrtni delavec se je doslej usposabljal samo na vjaviški način izobraževanja. Teoretično izobrazbo so mu posredno dobivali v vjaviški šoli, praktično izobrazbo pa je dobil v obrtni delavnici. Odslej bo izobraževanje v obrti dvojni: stroke, kjer je vjaviški način še potreben, bodo le-tega še obrdelež, vendar bo učna doba skrajšana; drugi obrtni delavci pa se bodo priučevali na delovnem mestu, podobno kot v industriji.

Vjaviški šoli v Novem mestu in v Vidmu-Krškem bosta reorganizirani v šolska izobraževalna centra. Obrtni šole v Šentjernej, Brežicah, Črnomlju in Senčici bodo ukinjene, vajenci pa bodo od tam usmerjeni v Videm-Krško in Novo mesto. Pouk v centru bo stranjen. Ker v obeh centrih ne

jetja le-tega prepustijo v celoti njej. Za reorganizacijo šolstva bodo potrebna znatna sredstva, zato je toliko bolj nerazumljivo, da posamezna podjetja zahtevajo svoj del sklada nazaj, saj se je drobljenje sredstev doslej še vedno pokazalo kot škodljivo.

Družbeni sektor obrti je v prvem polletju ustvaril za 2 milijardi 25 milijonov bruto proizvoda in presegeel proizvodni načrt za 4,4 odst. Zasebni sektor nekoliko zaostaja. V družbenem sektorju so najslabše izpolnili načrt v Beli krajini in delu novomeškega področja, uspešno pa v spodnjeposavskih občinah. Povsod najbolj zaostajajo pekovska, šiviljska in čevljarstva stroka.

V obdobju od 1957 do 1961 bi morali v obrt investirati 1 milijardo 200 milijonov dinarjev, investirali pa smo le 400 milijonov. Letošnji načrt investicij obsega 220 milijonov dinarjev; 100 milijonov je bilo v prvem polletju uporabljenih, preostalih 120 pa bo prav tako do konca leta. To je prvič po vojni, da smo previdene investicije v obrti res uporabili. Vsi denarji, investiran v obrt, vrača 8 dinarjev; naložbe v obrt so torej najbolj gospodarno. Če bi obrtna podjetja pokazala več razumevanja za združevanje sredstev, bi bili proizvodni uspehi mnogo večji. 100 milijonov dinarjev leži razmetanih in neizkoriščenih v majhnih zneskih na skladih obrtnih podjetij. Če bi jih

združili in porabili za investicije, bi bil lahko letošnji bruto proizvod za 20 odst. višji, saj bi teh 100 milijonov ustvarilo 800 milijonov novega bruto proizvoda. Sklad združenih sredstev, ki bi v obrtna podjetja ustanovila, bi delil kratkoročna posojila za dobo od 3 mesecev do 2 let, upoštevaje konkurno sposobnost proizilcev.

Podobori zbornice v občinah niso najboljša oblika povezave obrtnikov z zbornico, ker vse preveč nihajo med občino in med zbornico. Brez pravice odločanja so zgolj neke vrste formalni ustanovi. Kazalo bi pa bolj razviti in poživi delo strokovnih sekcij, ki lahko opravijo v vseh občinah zelo koristno delo. Nihče ne razmišlja o tem, kje v naših naseljih naj bi stale obrtno delavnice, da bi bile potrošnikom bolj dosegljive. Uslužnostna obrt se v načinu dela vse premalo razvija in je še na isti stopnji kot pred 50 leti. Marsikak dinar ki bi ga lahko obrtniki zaslužili z uvajanjem novih načinov potrebe in z večjo pozornostjo do gosta, nam zato ulide. Proizvodni postopki v manjših obrtnih obratih so zastareli, prav zato pa obrt v veliki meri zaostaja za razvojem. Nagli napredek zahteva kvalitetnejše obrtno usluge in storitve, obrt pa mora hkrati dopoljevati industrijsko proizvodnjo.

ODGOVOR NA PISMO - IN NA DVOJE

Tovariš Anton Resnik iz Kržišča pri Raki nam je pred kratkim poslal pismo, ki ga danes v celoti objavljamo. Hkrati pa smo priložili tudi Okrajno združenje v Novem mestu, da je po svojem strokovnjaku odgovorila tovarišu Resniku na nekatere njegove misli in dvome. Mnogi naši kmetovalci mislijo dostikrat prav tako kot tovariš Resnik - zato upamo, da bomo z objavlo pisma in našega odgovora ustregli širokemu krogu bralcev, tovarišu Resniku pa smo hvaležni, da je odkrito povedal, kaj ga moti ob poteku letošnje jesenske setve. Čeprav smo z odgovorom nekoliko kasni - krivo je pomanjkanje prostora v listu - smo vendarle še vedno srečni, ker za letošnje pozno jesensko setev in bo prav, da se člani kmetijskih združenj seznanijo z vsemi ugodnostmi, ki jih prinaša agronimijem (odloki občinskih ljudskih odborov o najmanjših ukrepih za boljše obdelovanje zemlje).

Neka nenavadna razgibanost vlada med proizvajalci v času letošnje jesenske setve. Precej nezaupljivo gledajo nekateri na nove odloke in odredbe, s katerimi jih hoče oblast tako rekoč prisiliti, da bi pridelali več in da bi bili pridelki kvalitetnejši. Mnogim se zdi novi odloki odtučeni, ker si tako vsak prizadeva čim več pridelati. Največje težave so s plačilom umetnih gnojil in z nabavo sortnih semen, ker so leta predragata v primerjavi s cenami kmetijskih pridelkov. Marsikdo dvomi in uspeh raznih akcij, ker že izkušeni vemo, da vsiljeno nikoli ni dobro, pač pa se da sporazumno z dobro voljo marsikaj doseči. Predvsem bi po-

Ob letošnji jesenski setvi

Ob sprejetju odlokov o agronimijem minimumu, to je o tem, kaj je treba najmanj storiti, da bo zemlja čimbolj izkoriščena, so se ob letošnji jesenski setvi pojavile med kmetovalci najrazličnejše govorice in pomisleki.

Agonimijem je namenjen predvsem tistim kmetom, ki se zaradi zaostalosti in nezanimanja za boljše obdelovanje zemlje še nečejo pridružiti krogu naprednih pridelovalcev. Odloki predpisujejo samo najmanjše ukrepe za povečanje pridelkov, kot so: setev visokorodnih pšenic, uporaba priznanega semena, pravilna obdelava in minimalno gnojenje. Odloki se predpisujejo za pridelovalna področja, kjer določeni ukrepi zagotavljajo gospodarski uspeh.

Naprednejši kmetje se ne zadovoljijo samo s tem, kar predpisujejo odloki, so bolj zahtevni in sklepajo kooperacijske pogodbe z združenji.

Uspehi »Podgorja«

Mizarsko podjetje »Podgorje« iz Sentjerne je do začetka novembra preselilo plan za 5 %. Pričakujejo, da bo v prihodnjem letu v istem razponu za odstotek neprimerne večji. V podjetju bo namreč kmalu stečilo nekaj novih strojev, nabavili pa bodo tudi sušilnice. Delali bodo v dveh izmenah in v glavnem izdelovali samo tri vrste mizarskih izdelkov.

trebovali precejšnje število res dobrih kmetijskih strokovnjakov, ki bi se morali za napredok našega kmetijstva prav zrtvovati, če bi hoteli res kaj doseči. Izkušnje nam povedo, da je treba mnoge stvari praktično izvesti, ker gola teorija ni zanesljiva. Tako na primer neke vrste pšenica na enem kraju dobro uspeva, nekaj sto metrov niže pa sploh ne in je zaman drago gnojenje in draga setev, ako uspeha ni. Pred izvajanjem novih predpisov je treba dobro premisliti, ker žuganje s kaznjivimi dostikrat nima tistega uspeha kakor res prava razumevanje, ki je potrebno pri vsaki stvari.

Veliko dela pa čaka naše kmetijske zadruge, ki se zdaj, žal, zelo malo zanimajo za dvig kmetijstva, kar je zanje nedonosen posel, in se bavijo raje z donosnejšo trgovino, seveda na škodo kmetijstva.

ANTON RESNIK
Kržišče 5, p. Raka

mo osnovna načela sodobnega obdelovanja ter zahtevnosti posameznih sort, lahko ob normalnih vremenskih pogojih dosežemo pridelke 40 m² in več na hektar. Pri takih pridelkih se zniža proizvodna cena in poveča dohodek gospodarstev.

Zakaj se zahteva setev priznanega semena oziroma zamenjava vsake štiri leta? - S pozicijo je dokazano in praksa je potrjena, da lahko s prizanim sortnim semenom povečamo pridelke za 20 in več odstotkov. Priznana seme je sorčno čisto, zdravo, poznane uporabne vrednosti in je pridobeno po daljšem selekcijskem postopku. Če upoštevamo vpliv priznanega semena na povečanje pridelka, ugotovimo, da cena 58-60 din za kg priznanega semena ni previsoka. Za 220 kg bi dali 13.200 din, ista količina merkantilnega semena pa je vredna 7.920 din. Torej pri nakupu semena vložimo v proizvodnjo 5280 din več; to nam vrne že 146 kg pridelka. Ker pa računamo, da se pridelke poveča za 20 %, je nakup priznanega semena dovolj upravičen.

Tudi ugovor, da so umetna gnojila predraga in da je njih uporaba neekonomska, ne drži. Gnojila stanejo za en hektar okoli 20.000 din. Torej znajo skupni večji stroški (seme in gnojila) za en hektar pšenice okoli 25.000 din. Z izvedbo navedenih ukrepov pa bomo dosegli pridelke 35 m² na ha, kar pri 50.000 do 60.000 din več dohodka. Če od tega odštejemo stroške za večje vlaganje,

NOVO PODJETJE V METLIKI

nih strojev, v kratkem pa bo zavod dobil še osem specialnih šivalnih strojev.

Novo podjetje, ki ga vodi tov. Manek Fax, je prevzelo prostore bivše trikotarne tovarne BETI na Pungartu, ki jih je ta izpraznila letošnje poletje. To je bil med drugim tudi vzrok, da zavod ni že prej pričel z delom. Prvi teden obratovanja je bilo zaposlenih samo deset ljudi, po 15. novembru pa jih bo delalo že dvajset. Ko bodo prispeli novi stroji, se bo število zaposlenih spet povečalo, saj je predvideno, da bo Invalidski zavod v marcu prihodnjega

leta zaposloval že okoli 50 oseb. Verjetno bo to podjetje razen izdelovanja otroške konfekcije sčasoma zajelo še kako drugo panogo, na primer izdelovanje želatne galanterije ali kaj podobnega.

Vsekakor je Invalidski zavod za metliško občino lepa pridobitev, saj je poleg tovarne BETI, prednice Novoteksa in Lesnopredelovalnega podjetja v nekaj letih to že četrto podjetje, ki bo vključilo odvisno delovno silo in tako pomagalo premagovati gospodarsko zaostalost v tem delu Bele krajine. -ar

V preteklem tednu so predstavniki Zivnorejsko-veterinarskega zavoda in podjetja ZADRŽNIK iz Novega mesta s sodelovanjem domačih kmetijskih združenj odkupili na področju KZ Trebnje, Sentlovrene in Veliki Gaber 69 plemenskih krav in telic za državna posestva v Bosni in Hercegovini. Povprečna cena za plemenske telice je bila 246 do 256 din za kilogram žive teže

Za spodbudnejše nagrajevanje javnih uslužbencev

S konference delegatov sindikalnih podružnic državnih ustanov

V nedeljo, 30. oktobra, je bila v dvorani Okrajnega sindikalnega sveta v Novem mestu konferenca delegatov, izvoljenih po sindikalnih podružnicah državnih ustanov v okraju Novo mesto. Konferenci so prisostvovali predsednik Republiškega odbora sindikata uslužbencev državnih ustanov Potisek, predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Kebe in tajnik občinskih odborov in okrajnega ljudskega odbora.

Konferenca je bila posvečena dvema vprašanju: plačevanju uslužbencev javnih služb po uspehu dela in delu sindikalnih organizacij pred kongresom sindikata uslužbencev državnih ustanov Jugoslavije, ki bo decembra 1960.

Ugovarjali so, da je sedanji sistem plačevanja uslužbencev v ustanovah in zavodih, zlasti sistem nagrajevanja, zastarel in ni več v skladu z družbenim razvojem in demokratičnimi načeli družbene ureditve. Togi predpisi, ki določajo plačilo uslužbencev glede na delovno dobo, strokovno izobrazbo in delovno mesto, ne gledajo na to, kakšen je uspeh dela, ne spodbujajo uslužbencev, da

bi uspešneje delali. Načelo »vsakemu po njegovem delu in sposobnosti« je rodilo uspehe, kar nam dovolj dokazujejo različni načini nagrajevanja v gospodarstvu in doseženi uspehi. V javnih službah pa je bilo to načelo do sedaj zapostavljeno, zato zapuščajno nekateri uslužbenci zlasti v višji in srednji izobrazbo ustanove in se zaposlujejo v gospodarskih organizacijah, ker imajo tam do 24 odst. večje osebne dohodke.

Dosedanje prizadevanje nekaterih kolektivov, zlasti denarnih zavodov, ki uvajajo gibljive delne plače, je pokazalo dobre uspehe in je ustvarilo osnovo za stimulativnejše nagrajevanje uslužbencev. Zato bo potrebno še z večjo odločnostjo uvajati nove elemente in nagrajevanje.

Sindikalne organizacije imajo pomembno vlogo pri pro- učevanju nagrajevanja po uspehu, zlasti pred kongresom sindikata državnih uslužbencev Jugoslavije.

Kongres, ki naj bi imel delovno vsebino, bo lahko uspešno razpravljal o položaju javnih uslužbencev in njihovom plačevanju po uspehu le, če bo imel konkretne predloge, ki morajo omogočiti, da bo do kolektivni bolj neodvisno začeli praktično uveljavljati najustreznejše oblike nagrajevanja. To je najprimernejša pot, da bodo lahko prišli do spodbudnega oblikovanja osebnih prejemkov. Za dosego ciljev bo vsekakor potrebno poleg ostalega doseči naslednje: dosežanja zvezna pristojnost v odločanju glede nagrajevanja naj bi se prenesla na politično-teritorialne enote. Zveza naj bi obržala v tem pogledu splošno okvirno zakonodaja. Politično teritorialne enote naj bi same ugotovljale in predpisovale splošne obvezne norme o nagrajevanju, ki bi se lahko spremenile glede na rast gospodarstva in drugo. Uvedli naj bi kolektivno odločanje o nagrajevanju za posamezna delovna mesta na podlagi meril, ki naj bi zajemala: delovno mesto, pomembnost delovnega mesta, tezo delovnega mesta, stopnjo odgovornosti, potrebno kvalifikacijo za delovno mesto, obseg dela in druge pomembne faktorje, ki bi vplivali na določanje osebnih prejemkov.

Sindikalne organizacije so dolžne spremljati gibanje plač javnih uslužbencev in njihova osnovna naloga je sedaj, da sodelujejo z vodstvom kolektivov pri proučevanju novega načina nagrajevanja.

Na koncu je konferenca sprejela program predkongresnega tekmovanja, ki bo dostavljen vsem sindikalnim podružnicam državnih ustanov v okraju. Izvolili so delegata: Zvoneta Perca iz sindikalne podružnice OLO Novo mesto, in Gustava Roštoržarja iz sindikalne podružnice Videm-Krško, ki bosta zastopala na kongresu uslužbencev javnih služb za okraj Novo mesto.

ki morajo omogočiti, da bo do kolektivni bolj neodvisno začeli praktično uveljavljati najustreznejše oblike nagrajevanja. To je najprimernejša pot, da bodo lahko prišli do spodbudnega oblikovanja osebnih prejemkov. Za dosego ciljev bo vsekakor potrebno poleg ostalega doseči naslednje: dosežanja zvezna pristojnost v odločanju glede nagrajevanja naj bi se prenesla na politično-teritorialne enote. Zveza naj bi obržala v tem pogledu splošno okvirno zakonodaja. Politično teritorialne enote naj bi same ugotovljale in predpisovale splošne obvezne norme o nagrajevanju, ki bi se lahko spremenile glede na rast gospodarstva in drugo. Uvedli naj bi kolektivno odločanje o nagrajevanju za posamezna delovna mesta na podlagi meril, ki naj bi zajemala: delovno mesto, pomembnost delovnega mesta, tezo delovnega mesta, stopnjo odgovornosti, potrebno kvalifikacijo za delovno mesto, obseg dela in druge pomembne faktorje, ki bi vplivali na določanje osebnih prejemkov.

Sindikalne organizacije so dolžne spremljati gibanje plač javnih uslužbencev in njihova osnovna naloga je sedaj, da sodelujejo z vodstvom kolektivov pri proučevanju novega načina nagrajevanja.

Na koncu je konferenca sprejela program predkongresnega tekmovanja, ki bo dostavljen vsem sindikalnim podružnicam državnih ustanov v okraju. Izvolili so delegata: Zvoneta Perca iz sindikalne podružnice OLO Novo mesto, in Gustava Roštoržarja iz sindikalne podružnice Videm-Krško, ki bosta zastopala na kongresu uslužbencev javnih služb za okraj Novo mesto.

Ugovarjali so, da je sedanji sistem plačevanja uslužbencev v ustanovah in zavodih, zlasti sistem nagrajevanja, zastarel in ni več v skladu z družbenim razvojem in demokratičnimi načeli družbene ureditve. Togi predpisi, ki določajo plačilo uslužbencev glede na delovno dobo, strokovno izobrazbo in delovno mesto, ne gledajo na to, kakšen je uspeh dela, ne spodbujajo uslužbencev, da bi uspešneje delali. Načelo »vsakemu po njegovem delu in sposobnosti« je rodilo uspehe, kar nam dovolj dokazujejo različni načini nagrajevanja v gospodarstvu in doseženi uspehi. V javnih službah pa je bilo to načelo do sedaj zapostavljeno, zato zapuščajno nekateri uslužbenci zlasti v višji in srednji izobrazbo ustanove in se zaposlujejo v gospodarskih organizacijah, ker imajo tam do 24 odst. večje osebne dohodke.

Dosedanje prizadevanje nekaterih kolektivov, zlasti denarnih zavodov, ki uvajajo gibljive delne plače, je pokazalo dobre uspehe in je ustvarilo osnovo za stimulativnejše nagrajevanje uslužbencev. Zato bo potrebno še z večjo odločnostjo uvajati nove elemente in nagrajevanje.

Sindikalne organizacije imajo pomembno vlogo pri pro- učevanju nagrajevanja po uspehu, zlasti pred kongresom sindikata državnih uslužbencev Jugoslavije.

Kongres, ki naj bi imel delovno vsebino, bo lahko uspešno razpravljal o položaju javnih uslužbencev in njihovom plačevanju po uspehu le, če bo imel konkretne predloge, ki morajo omogočiti, da bo do kolektivni bolj neodvisno začeli praktično uveljavljati najustreznejše oblike nagrajevanja. To je najprimernejša pot, da bodo lahko prišli do spodbudnega oblikovanja osebnih prejemkov. Za dosego ciljev bo vsekakor potrebno poleg ostalega doseči naslednje: dosežanja zvezna pristojnost v odločanju glede nagrajevanja naj bi se prenesla na politično-teritorialne enote. Zveza naj bi obržala v tem pogledu splošno okvirno zakonodaja. Politično teritorialne enote naj bi same ugotovljale in predpisovale splošne obvezne norme o nagrajevanju, ki bi se lahko spremenile glede na rast gospodarstva in drugo. Uvedli naj bi kolektivno odločanje o nagrajevanju za posamezna delovna mesta na podlagi meril, ki naj bi zajemala: delovno mesto, pomembnost delovnega mesta, tezo delovnega mesta, stopnjo odgovornosti, potrebno kvalifikacijo za delovno mesto, obseg dela in druge pomembne faktorje, ki bi vplivali na določanje osebnih prejemkov.

Sindikalne organizacije so dolžne spremljati gibanje plač javnih uslužbencev in njihova osnovna naloga je sedaj, da sodelujejo z vodstvom kolektivov pri proučevanju novega načina nagrajevanja.

Na koncu je konferenca sprejela program predkongresnega tekmovanja, ki bo dostavljen vsem sindikalnim podružnicam državnih ustanov v okraju. Izvolili so delegata: Zvoneta Perca iz sindikalne podružnice OLO Novo mesto, in Gustava Roštoržarja iz sindikalne podružnice Videm-Krško, ki bosta zastopala na kongresu uslužbencev javnih služb za okraj Novo mesto.

Pred prelomnico v Sevnici?

Nekaj misli ob zadnji seji zbora proizvajalcev v Sevnici

Na povabilo DS podjetja Jugotanin je prateki četrtek bila seja Zbora proizvajalcev v tovarni. Seji je prisostvoval tudi celoten DS in UO podjetja kot tudi več gostov občinskih svetov in političnih organizacij. Dnevni red je obsegal edino točko - razpravo o rekonstrukciji Jugotanina. Na seji so se izkušne koristne misli; prav je, da zanje zve tudi širša javnost.

Kot smo že večkrat poročali, je kolektiv Jugotanin v Sevnici pred veliko nalogo: rekonstruirati in razmerava svoje podjetje in razširiti proizvodnjo. Sedanje slabo izkoriščene lesne odpadke bi radi predelovali v lesotne plošče, za kar potrebujejo blizu 3 milijardi dinarjev investicij. Letno bi se bruttoprodukt povečal za blizu 1,3 milijarde dinarjev, po sedanjih načrtih pa naj bi podjetje po končani rekonstrukciji izvozilo za blizu milijardo devetnih dinarjev svojih proizvodov. Podjetje formira skupno z inozemskim kreditom 62 odstotkov lastnih sredstev, za 33 odstotkov pa prosijo pomoči od investicijske banke. Celotno investicijsko posojilo bi odmah in v petih letih. Od občine pričakuje pomoči v reševanju vprašanih pogojev in deleža za stanovanjsko izgradnjo. Podjetje je namreč vse svoje sklade ponudilo že lastno udeležbo za rekonstrukcijo. Potek investiranja, stroškov in uspeh je bil nazorno prikazan na maketi podjetja v precejšnjem merilu (1: 200) in z napisanimi podatki. Odborniki in gostje pa so si pred sejo ogledali tudi sedanje obrate podjetja.

Ko je bil pred zbor postavljen problem udeležbe občinskih sredstev (za polov banki in stanovanjsko izgradnjo), se je izkazalo, da je proti občinskemu investicijskemu skladu že sedaj za blizu 80 milijonov dinarjev zahtevkov, bolj pa po sedanjih pokazateljih le 28. Tudi občinski stanovanjski sklad je že dokaj angažiran.

Vzporedno s problemi, ki jih ima Jugotanin, so resni interesi (razen lastnih sredstev seveda) tudi Mizarzka zadruga, Rldnik Krmečij za opekarno in drugi. Gre torej za načelno odločitev, kako bomo delili sredstva investicijskega in stanovanjskega sklada v letu 1961, ko pa že sedaj vse kaže, da jih bo na vseh koncih premalo? Zbor je sprejel sklep, da se glede na pomembnost predvidene rekonstrukcije dl vsekakor prednost Jugotaninu (ki zahteva sorazmerno tudi najmanj - 10 milijonov kot

delež za polov, 15 za avtoklave in 30 enotnega zneska stanovanjskega sklada za svojih 480 milijonov lastnih sredstev). Ti zneski potegnajo za seboj še sredstva okrajne, zveze in inozemskega posojila. Iz republiškega stanovanjskega sklada pa nameravajo dobiti s primernim deležem tudi nekaj sredstev za stanovanjsko izgradnjo, ker je to rekonstrukcijo smatrali kot ključni objekt za gospodarstvo naše države.

Ob tem se je pojavilo vprašanje, kdo naj skrbi za rast in napredok vseh drugih podjetij. Sprječeli bi se, ker je najnuj prelomiti z dosedanji drobniškarskim reševanjem ključnih vprašanj za napredok te komunne. Lepi zneski sklada ležijo pri vseh podjetjih in -čakajo. Sami zase niso sposobni rešiti velikih zadev, male pa le redkokdaj vidno izboljšajo stanje in pogoje za delo in hitrejši napredok posameznih gospodarskih organizacij. Zato je zbor v tem zasedanju sprejel priporočilo vsem gospodarskim organizacijam, naj bi sredstva svojih skladov zdržale. Skupno bi nato določili prednost in vrstni red posameznih investicij. Po analizah iz lanskega leta je bilo takih sredstev v občini okoli 80 milijonov. Prav to pa je številka, ki nam bo potrebna prihodnje leto. Dodajmo k temu še sredstva občinskih skladov, pa razpolagamo s 100 milijoni dinarjev, ki bodo lahko izredno hitro krožili v komunni. Seveda - nekdo bi moral ob tem počakati leto, dve ali tudi tri. Zato pa bi ob letnih izračunih lahko vedeli kmalu in točno, kdaj je kdo na vrsti in s kolikšnim zneskom. Istočasno bi se lahko načrtovanje in planiranje vseh zadev izvršilo premišljeno in z dovolj časa, da ne bi prišlo do napak in zapletitvev ob izvajanju takih investicijskih del, kakor se to pogosto zgodi.

Misel je bila izrečena, zbor proizvajalcev pa se je samjo navdušil in je mnenje subjektivnih sil po posameznih podjetjih. Slab bi bil vodilni kader, ki se ne bi pogemil za »svoje« podjetje. Toda kom nas je tako »vlečenje« pripel-

ljal v zadnjih letih, ko smo vsa sredstva drobili na drobtinice in delce? Le malo vprašani v občini je bilo rešenih dosledno in z veliko žilco. Drobljenje v gospodarstvu se je izkazalo nezdravo. Umno in perspektivno gospodarjenje brez dvoma zahteva drugačnih prijemov. Bo prelomnica v tem oziru izvršena sedaj, ko se tej komunni prvič ojetajo milijardne investicije? Vprašanje vrstnega reda bo vsekakor odločujoče za delavske svete. Zato pa je prav, da se v odgovorni čimtelji prav s tem vprašanjem temeljito spoprleji. -ok

200) in z napisanimi podatki. Odborniki in gostje pa so si pred sejo ogledali tudi sedanje obrate podjetja.

Ko je bil pred zbor postavljen problem udeležbe občinskih sredstev (za polov banki in stanovanjsko izgradnjo), se je izkazalo, da je proti občinskemu investicijskemu skladu že sedaj za blizu 80 milijonov dinarjev zahtevkov, bolj pa po sedanjih pokazateljih le 28. Tudi občinski stanovanjski sklad je že dokaj angažiran.

Vzporedno s problemi, ki jih ima Jugotanin, so resni interesi (razen lastnih sredstev seveda) tudi Mizarzka zadruga, Rldnik Krmečij za opekarno in drugi. Gre torej za načelno odločitev, kako bomo delili sredstva investicijskega in stanovanjskega sklada v letu 1961, ko pa že sedaj vse kaže, da jih bo na vseh koncih premalo? Zbor je sprejel sklep, da se glede na pomembnost predvidene rekonstrukcije dl vsekakor prednost Jugotaninu (ki zahteva sorazmerno tudi najmanj - 10 milijonov kot

ljal v zadnjih letih, ko smo vsa sredstva drobili na drobtinice in delce? Le malo vprašani v občini je bilo rešenih dosledno in z veliko žilco. Drobljenje v gospodarstvu se je izkazalo nezdravo. Umno in perspektivno gospodarjenje brez dvoma zahteva drugačnih prijemov. Bo prelomnica v tem oziru izvršena sedaj, ko se tej komunni prvič ojetajo milijardne investicije? Vprašanje vrstnega reda bo vsekakor odločujoče za delavske svete. Zato pa je prav, da se v odgovorni čimtelji prav s tem vprašanjem temeljito spoprleji. -ok

Mali oglas
v domačem tedniku -
zanesljiv uspehi!

ODSLEJ PROIZVODNJA PRALNEGA MILA PO NAJ-SODOBNEJŠIH NAČELIH

ZLATOROG

še bliže potrošnikom

Rekonstrukcija tovarne Zlatorog v Mariboru se bliža koncu. Malokdo, ki je v zadnjem času zasledoval hitro rast gradbenih del v tej tovarni, je vedel, da se tu pripravljata montaža dveh popolnoma novih strojnih naprav za najodobnejšo proizvodnjo detergentov in pralnih mil. Tako postajajo napori kolektiva, da se dokončno reši zastarelih delovnih metod - stvarnost, ki ni samo velika pridobitev za kolektiv, temveč tudi za potrošnike.

Prvi del rekonstrukcije bo končan z montažo Mazzonijevih naprav za proizvodnjo pralnih mil. Ze v kratkem bo stekla polizkusna proizvodnja mila po najodobnejših metodah.

Gospodinje bo vsekakor zanimalo, kakšna bo razlika med dosedanjim in novo kvaliteto mila. Na kratko naj omenimo, da je v svetu način proizvodnje, po katerem so mariborska tovarna Zlatorog in tudi ostale tovarne mila pri nas delale, že zastarele. Kuhana milna masa je bila na primitiven način hlajena in nato oblikovana. S tem se je šele začel proizvodni proces, čeprav izven stroja. Proces ga lahko imenujemo zaradi tega, ker je predstavljal sušenje oblikovanega mila eno izmed važnih faz v celotni proizvodnji mila. Sušenje je bilo dolgotrajno in povzročeno atmosferskim pogojem, kot so temperatura, vlaga itd. Pri dosedanjem načinu proizvodnje je bilo mila na tržišče vlažno in porozno, če pa se je sušilo dalj časa, se je deformiralo.

Pri novem, modernem načinu proizvodnje vse te nevslednosti odpadejo, ker se tudi sušenje in oblikovanje opravlja s stroji. Odslej bo milo vedno dovolj čvrsto, imelo bo točno določene odstotke vlage, ne bo več spreminjalo oblike in se ne bo več v shrambi vžalilo. Navedene spremembe bodo zelo vplivale na izboljšanje kvalitete mila, kar bodo lahko potrošniki kmalu ugotovili.

Razen navedenih je imel stari način proizvodnje še to napako, da je pogosto na trgu primanjkovalo določene vrste mila. Druga slaba stvar, ki je izvirala iz proizvodnih zmogljivosti, pa je bila v tem, da je milo moralo prehitro zapuščajti sušilnice v tovarni, zato je bilo vlažno. Vse to bo v bodoče odpadlo.

Da bi na koncu lahko vsaj delno ocenili ogromne prednosti, ki jih prinaša proizvodnja mila z novimi napravami, naj omenimo še to, da je največja tovarna mila na svetu THE ANDREW JERGENS COMPANY LTD v Ameriki montirala Mazzonijeve naprave za proizvodnjo pralnih mil. Razen te delujejo že več let iste naprave v celih vrstih tovarin v zahodnih državah in drugod v svetu, kar dokazuje veliko prednost modernih naprav.

Razumljivo, da se bodo proizvodne zmogljivosti neprimeroma povečale in bo tovarna Zlatorog lahko v celoti zadovoljala potrošnike in proizvajala prav tako kvaliteta mila, kot jih dobimo na zahodnem trgu.

Krajevna konferenca SZDL v Podbočju

V nedeljo, 13. novembra, je bila v podbočjski soli krajevna konferenca Socialistične zveze. Po poročilih predsednika, blagajnika in nadzornega odbora se je razvila živahna razprava o dograditvi vodovoda in dokončni ureditvi zadržnega doma ter njegove okolice. Mnogo je bilo govora tudi o cestni razsvetljavi, popravilu poljskih poti, olepšavi vasi in o kopališču na Krki. Veliko problemov je ostalo še nerešenih.

Zelja članov SZDL je, da se vodovod s pomočjo občine čimprej zgradi in uredi tudi zunanje lince zadržnega doma. Glede hišnin je bilo rečeno, da so pri odmeri nastale nepravilne razlike, ki bi jih bilo treba obravnnavati preko posebne komisije.

Bančni seminar v Mokricah

Od srede oktobra do srede novembra je bila v mokriškem gradu seminar bančnikov iz raznih republik. Na seminarju, ki mu je dnevno prisostvovalo 31 predstavnikov bank, so razpravljali največ o tem, kako bi se dalo poenostaviti in smotrno voditi bančno poslovanje.

Investicijski biro
Novo mesto
Cesta komandanta Staneta 30
ISKRENE ČESTITKE ZA DAN REPUBLIKE!

OPRAVLJA VSE VRSTE INVESTICIJSKIH USLUG. RAZPOLAGA S STROKOVNJI ZA PROJEKTIRANJE INDUSTRIJE GRADBENEGA MATERIALA, LESNE INDUSTRIJE, TURIZMA IN GOSTINSTVA. IZVRŠUJE TOČNO V POGODBENEM ROKU INVESTICIJSKE PROGRAME, IDEJNE GLAVNE, IZVRŠILNE IN OBRAČUNSKE PROJEKTE. OPRAVLJA IN VODI LOKALNI, SPLOŠNO IN PROJEKTAŃSKI NADZOR GRADBENIH DEL. PREDVZEMA KONTROLO KVALITETE DEL IN GRADIVA NA GRADBISCIH TER OBRAČUN GRADBENIH, OBRŤNISKIH IN INSTALACIJSKIH DEL V VSAKI FAZI IZGRADNJE. IZDELUJE TEHNIČNO-EKONOMSKE EKSPERTIZE, PREDPROGRAMSKE STUDIJE, ANALIZE TRZIŠČ, SUROVIN IN VSEH VRST INVESTICIJSKIH ZAMISLI. POSREĐUJE PONUDBE DOMAČIH IN INOZEMSKIH DOBAVITELJEV STROJNE OPREME IN VAM V VSAKEM POGLEDU POMAGA PRI IZVEDBI INVESTICIJSKEGA PROGRAMA.

Tekomovanje med Novim mestom in Kranjem - v televizijski oddaji

Prav posebno razpoloženje je vladalo v četrtek, 10. novembra, v Domu ljudske prosvete v Novem mestu. Prebivalstvo je kmalu po osmih zvečer do zadnjega kotička napolnilo dvorano, da bi prisostvovalo «kulturnemu» dvoboju med Kranjem in Novim mestom ter hkrati videlo, kako nastane televizijska oddaja.

RTV Ljubljana je pred nedavnim uvedla zanimivo, iznajdljivo zasnovano javno oddajo: «All pozna svoj kraj?», ki bo sprlo nenavadno privlačne zamisli nedvomno nekaj mesece razgibavala zdaj to, zdaj ono slovensko mesto. Pri tem tekmovalcu gostje sprašujejo domačine o njihovem mestu, zgodovinskih in sodobnih zanimivostih, o kulturnem in gospodarskem življenju, domači pa jim na vprašanja odgovarjajo. Vprašanja in odgovori se tokčujejo. Tako so 13. oktobra v Kranju Ljubljanci spraševali Kranjčane, širili tedne kasneje pa so Novomeščani odgovarjali Kranjčanom. V tekmovalcu so bile pritegnjene tudi tehnične spretnosti, streljanje z lokom, metanje žoge v košarkarsko mrežo in posebna naloga.

Novomeško moštvo so sestavljali profesor Tine Robida (zgodovina), Bogo Komelj (kultura) in Niko Pavlič (gospodarstvo). Izpravevalci so bili prof. Zontar, Kump in Ankerst. Reči moramo, da so bila najboljši «zaguljena» vprašanja iz zgodovine. Izpravevalce je najbolje opisal godeček, ki se je primeril v času kmečkih uporov v novomeški okolici, in rihčeval, naj tekmovalce pove,

katera zgodovinarja sta prva opisala godeček in v katerem delu sta to storila. (Megiser, Valvasor.) Tekmovalcu je uspelo priložiti 4 točke za Novomeščane. — Drugi tekmovalca je povečal število točk na 12, tretji na 16. Stanje je bilo torej 20:16 za goste.

Oddaja je zelo spretno vključila še drug program, ki sicer ni sodil v tekmovalce, je pa prav lepo prikazal nekaj gospodarskih, sportskih in kulturnih značilnosti Novega mesta in okolice. Tako sta nastopila znana igralec Polde Cigler in Dominik Bratož ter na šaljiv način komentirala nekateri dogodki iz lokalnega življenja. Rokohitce Ivo Pavlič je pokazal nekaj točk iz svoje dolgoletne «čarovniške» prakse in doživel za svoj nastop lepo priznanje.

Potem sta se pojavila na odru domačina akademika prof. Božidar Jakac in komponist Marijan Kozina. Prvi je v izbranih besedah prikazal svojega pokojnega prijatelja pesnika Mirana Jarca in komentiral tudi nekatera svoja umetniška dela, Marijan Kozina pa je govoril o svojem umetniškem razvoju od mladih let do danes.

Nato se je tekmovalce nadaljevalo. Mizar in lončar sta morala v nekaj minutah pokazati svoje spretnost s tem, da sta sestavila stol oziroma izdelala tri lončene vrče.

Zanimiv je bil tudi nastop najboljših športnikov Novega mesta. Janko Golež je od desetih metov štirikrat potresel košarkarsko mrežo in tako prispeval nekaj važnih točk Novomeščanom. Posebna zanimivost je bila tudi ta, da je nastopil novomeški rojak nekdanji svetovni prvak Leon Strucl, ki je pred tridesetimi leti kot prvi Slovenec pridelal na olimpijadah več zlatih in srebrnih kolajz s telovadnimi nastopi.

Kot posebna točka so bili pritegnjeni v tekmovalce novomeški pismonoše. Naloga, ki so jim bile zastavljene, so rešili z vso natančnostjo in pokazali, da odlično izvršujejo svoj poklic. (Le kako, da niso bili nagradi?)

Iz obsežnega programa bi kazalo omeniti še, da je kustos Dolenjskega muzeja Tone Knez razkazal navzočim nekaj kulturnih in zgodovinskih zanimivost, ki se hranijo v Dolenjskem muzeju in Studijski knjižnici.

Oddajo je izredno spretno vodil Marijan Kraj in lepo povezoval posamezne točke. — Sporočil je, da prisostvuječa pritegnjena oddaja tudi tovariša Bogdan Osojnik in Marjan Vivoda v daljnem Beogradu Naprosil ju je, naj takoj telegrafsko sporočita, kako poteka oddaja. Nedolgo zatem so pismonoše prihili z njunima telegramoma, v katerih sporočila, da je sprejem odličen in da pozdravljata vse Novomeščane.

Številni prebivalci Novega mesta, ki niso mogli prisostvovati oddaji v Domu ljudske prosvete, so jo gledali na televizorjih in novomeških javnih lokalih. Kakor smo izvedeli, se Novomeščani že skrbno pripravljajo na tekmovalce s Koprni. Upamo, da se bodo tudi tam dobro obnesli.

Izd tekmovalca med Novim mestom in Kranjem je 33:68.

Pred nedavnim je bila v Loki pri Zidanem mostu mladinska konferenca, katere se je udeležilo lepo število mladine. Prisostvovali so tudi predstavniki Občinskega komiteja LMS iz Sevnice in predstavniki mladinskega komiteja iz Radeč, ki jih je naša mladina še posebno lepo sprejela.

Obpravljali so razna pereg vprašanja, govorili so tudi o vključitvi mladih ljudi iz oddaljenih krajev, kot iz Celovnika, Radeča in Zirovnice v organizacijo. Razpravljali so o čimboljših povezavi z družbeno-političnimi organizacijami in o sprejemu mladincev v Zvezo komunistov. Tudi o ideološko-političnih problemih na vasi so precej govorili.

Na konferenci st je napravila mladina obširen delovni načrt, ki obsega razne dejavnosti. Organizirali bodo vrsto predavanj, debatih večerov in športne igre, dogradili bodo košarkarsko igrišče in priredili več zabavnih večerov. Program je pester in upamo, da ga bodo lahko uresničili. Ker v kraju

Svet Svobode in prosvetnih društev občine Crnomelj je v minulih sezoni ustanovil sovset za pionirje. Marsikdo je podvomil o potrebi takega organa, zlasti še, ker je to edinstven primer v novomeškem okraju.

Sosvet za pionirje, ki ga vodi tovarišica Bogatajeva, je bil ustanovljen, da bi naša prosvetna društva posvetila večjo pozornost delu naših najmlajših pionirjev. Pri tem pa ne gre samo za pionirsko kulturno udejstvovanje, temveč tudi za pomoč pri njihovi vzgoji. S sprejemom pionirjev v prosvetne društvene vrste in vključitvijo v kulturno-prosvetno delo bi naše najmlajše pravčasno navdušili za amatersko delo na vseh področjih kulturnega udejstvovanja. To bo ugodno vplivalo na nadaljnji odnos pionirjev do prosvetnih društev in tako bomo ob pravem času posebej za amaterski kader. Odpadla bo bojazan, da bo amatersko delo v naših prosvetnih društvih zamrlo.

Ustanovljeni sovset za pionirje je posebej, da vsa prosvetna društva občine Crnomelj vključila v svoje vr-

ste tudi pionirje, ter jih začela načrtno usposabljati na različnih področjih prosvetne dejavnosti.

Težko je v nekaj skopih stavkih povedati o vseh uspešnih nastopih pionirjev crnomeljske občine ter imenovati vse, ki so k temu pripomogli. Pionirji zaslužijo vso pohvalo, pa naj so nastopili kot pevci iz Semča, Vinice in Crnomelja ali kot odrski igralci iz Dobilč, Crmošnjic, Sinjega vrha, Tribuč in Stražnjega vrha. Sodelovali so na proslavah in prireditvah v Talčjem vrhu, Petrovi vasi in Stari Lipi. Igrali in nastopali so kot mladi tamburaši in folkloristi v Dragutstvu, Ziljah in Gribljah in kot lutkarji v Starem trgu. Tudi pionirji iz Bojancev, Preloke, Marindola in Strekčevca so bili marljivji in prizadevni.

Pri vsem tem moramo omeniti tudi otroke iz rudarske Kanizarice ter simpatične pionirje iz Adlešič. Slovensko so bili vključeni v prosvetno društvo, po sprejemu pa so nastopili s kulturnim programom, pri katerem so sodelovali tudi pionirji iz Karlova. Poudariti moramo tudi to, da je pionirska sekcija v Kanizarici poskrbela za zblizevanje otrok iz vasi z otroki iz mesta.

Z doseženimi uspehi je sovset za pionirje opravil svoj obstoj. Vrsta začetnih pomankljivosti in dosedanjih uspehov bodo najboljše napotila za nadaljnje delo.

Kot predavatelj, so obljubili pomoč predstavniki iz Radeč.

Anica Kožar

Mladinska konferenca v Loki

Okrajni odbor za akcijo pionirjev in mladine je skupno z ocenjevalno komisijo ugotovljaval uspehe letošnje velike akcije mladine in pionirjev, ki je tekla od 1. oktobra 1959 do 1. novembra 1960. Po doseženih rezultatih so določili vrstni red najboljših oziroma določili mesta in nagrade, ki so bile v razpisu. Razen tega so določili končni datum, ko bodo najboljši mladinski aktivni pionirski odredi nagradjeni.

Nagrade bodo podeljene 4. decembra v Novem mestu, ko bo za goste prirejena večja proslava in prireditev, na kateri bodo prejeli za svoje delo zasluženih nagrad. Poleg številnih lepih okrajnih nagrad bodo v naš okraj prišle tudi zvezne oziroma republiške nagrade, ki kažejo na uspeh te akcije.

Vrstni red zmagovalcev bi prihranili za zaključno proslavo, seznanili pa vas bomo z nekaterimi nagradami:

oprema za pionirsko delavnico, magnetofon, oprema za pionirsko zadrugo, oprema za tehnično delavnico, električni gramofon, komplet za fotoamaterje, komplet za radioamaterje, diaporojektor, športni rekviziti itd. Nagradjeni pa bodo vsi pionirski odredi in mladinski aktivni, ki so se vključili v tekmovalce in dosegli kakšen uspeh; ki ga je ocenila občinska oziroma okrajna ocenjevalna komisija.

Poudarimo lahko ponovno, da bo ta dan veliki praznik naših pionirjev in mladine, saj bodo sodelovali na proslavi, na sprejemih in končno prejeli nagrade za svoje res uspešno delo.

S to proslavo ne bo zaključeno delo pionirjev in mladine v tej obliki, ampak bo le nekakšen obrat enoletnega dela in start za nadaljnje še uspešnejše delo.

Pionirji in mladina, na svodenje 4. decembra v Novem mestu!

Mladi v šentjernejskem obratu IEV

Pred kratkim je imela mladina v obratu IEV v Šentjerneju konferenco, na kateri je kritično pregledala svoje delo in ugotovila, da bi bil uspeh lahko večji.

Obljubili so, da bodo polnoštevino sodelovali pri graditvi nove tovarniške stavbe, v kateri bo menza, klubski kotiček in še več prostorov, ki jih bodo lahko uporabljali. Pri povečanju proizvodnje bo imela mladina važno vlogo.

Novo mladinsko vodstvo ima odgovorne naloge, ki jih bo lahko uresničila le s pomočjo vse mladine.

Trebanjci pozdravljajo

Jože Križman, Marijan Hostnik in Alojz Pate, voljaki iz Sarajeva lepo pozdravljajo domače ter vse znance, zlasti pa kolektiv Tehnične sekcije Novo mesto in jim čestitajo za 29. november.

Naši novi naročniki

Ilija Josko, Bizeljsko; Lipej Viktor, Drenovec 32, Bizeljsko; Lupsina Ivan, Bračna vas 21, Bizeljsko; Pavlu Ivan, Nova vas 16, Bizeljsko; Medved Vida, Boštanj 46; Alegro Marica, gostilna Na polju, Brestanica; Lapuh Petrina, Stare pravde 8, Brezice; Peterkovič Hinko, Gor. Lenart 26, Brezice; Lopatič Fozil, Dol. Pirošice 3-B, Cerklje ob Krki; Gasperič Elka, Podlipa 17, Dvor; Matjašič Angelca, Jana Husa 38, Ljubljana; Jane Mimica, Strunjan 14, Portorož; Stefančič Marija, Dobrava 2, Podbočje; Lisec Ivan, »Jugotarin«, Sevnica; Kubar Matija, Otovnik 11, Trzinčar; Suhi Vera, Vrhek 21, Trzinčar; Internat TSS, Videm-Krško; Kostanjevec Jože, Usnjarska 8, Vrhnika; Brus Ivan, Stumčičeva 12, Karlovac; Makše Anton, V. p. 5473-3, Beograd; Zajc Toni, V. p. 4466-3, Skopje; Malerčič Jože, V. p. 5778, Nis; Srebrić; Cujep Anton, V. p. 6324-18, Danilograd; Povh Joško, Drenkova 29-1, Ljubljana.

Ne recite: »Č našem kraju pa nikoli nič ne pišete; raje se odločite in nam napišite, kaj je pri vas novega!

Prijetno presenečenje je pripravila podružnica Društva novinarjev Slovenije iz Novega mesta pretekli četrtek zvečer prebivalcem Trebnjega in okolice z ustnim časopisom. Domačini in gostje iz Mirne, Mokronoga ter še nekaterih drugih okoljskih krajev so napolnili dvorano prosvetnega doma v Trebnjem do zadnjega kotička; nasteli smo več kot 520 odraslih in nekaj šolske mladine. Zanimiva izvajanja časnikarjev Dela, Dolenjskega lista in RTV Ljubljana so ljudje spremljali ves čas prireditive z napeto pozornostjo. Na vprašanja so na odru odgovarjali tudi predsednik ObLO Ciril Bukovec, predsednik obč. odbora SZDL tovariš Križan in upravnik KZ Tone Kožemelj. Ljudje so tolopo pozdravili mlade harmonikarje iz Trebnja, Mirne in Mokronoga, ki jih uspešno vodi tov. Zora Celar iz Mirne, kakor tudi Trebanjski kvartet. Časnikarji so poslušalec postregli z reportažami, magnetofonski posnetki, s številnimi fotografijami, z zanimivimi pripovedovanjem o dogodkih doma in po svetu ter z najnovejšimi novicami, izmed katerih so bile mnoge presenečenje za domačine.

VEČER V KLUBU

Kot je bilo objavljeno v Dolenjskem listu in s plakati, je prišel delati novomeški Mladinski klub. Mladina je pričela v večno večerji sešteviti prihajati v klub, saj ima ta vse, kar je do zdaj pogrešala. Da je klub postal popularen med mladino, dokazuje nabito polna soba v četrtek ob prenosu tekmovalca med Novim mestom in Kranjem. Mladina je nastopila s pevčim Francem Babičem iz Brezice, ki je pel »Zvijez od osmihih. Franc Babič je doma iz Brezice. Doživel je veliko priznanje publike, posebno mladine. Njegovi uspehi se niso izjavili.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Kratko po pritetku je nastopil »Ljubljanski jazz ansamble« s pevčim Francem Babičem iz Brezice, ki je pel »Zvijez od osmihih. Franc Babič je doma iz Brezice. Doživel je veliko priznanje publike, posebno mladine. Njegovi uspehi se niso izjavili.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

Ko je Franc odšel, je prišel v naš klub. Voda kluba je ušla zelo na televizijskem sprejemniku in predstavniki našega »Sveženj mladincev in mladincev«, ki so ga pozdravili z navdušenjem opazovalni sodelujoče in posebno domačin želela, da bi čimboljše odgovarjali.

NAŠ OBISK

SKROMNA, VESTNA, PRIZADEVNA...

Vsak dan prihaja in odhaja. Sama ne ve, kolikokrat jo je že pripeljal vlak iz Uršnih sel, kjer je doma. Je najmlajša v družini. Oče ji je umrl 1945. leta, ko se je bolan vrnil iz partizanov. V Novem mestu je po tem končala Administrativno šolo, zdaj pa je v službi kot tehnična sekretarka pri Okrajnem komiteju LMS, Novo mesto.

»Veseli me to delo.«

povedala ANICA MAHNE. »Zal za druge stvari nimam veliko časa.«

»Kaj pa vas najbolj zanima?«

»Zdaj pripravljamo igro Nadležni gost. Morali bi jo prikazati za 29. november.«

»Je režiserka,« se je zamejala tovarišica v isti sobi.

»Pa drugače?«

»Najraje sem med svojimi ljudmi.«

»Imate veliko prijateljev?«

»O da, kar precej; mislim med mladino.«

Letos je redno postušala vesti z rimske olimpijade, pa tudi opatijski festival zabavne glasbe ni šel mimo nje. »Prav zabavna sem najdem, kar so izvajali. Največ postušam Avseničke,« se je nasmehnila.

»Česa se najraje spominjate?«

Pomislija je in odvrnila: »Najpomembnejši dogodek v mojem življenju je bil takrat, ko sem zadnjič stopila iz učilnice na administrativni šoli. Prav vesela sem tudi skupnega uspeha pri delu v mladinski organizaciji.«

Anica je pri delu skromna in vestna. Pravi, da je najbolj vesela takrat, če so ostali z njo zadovoljni. Tudi uneljaviti se neče. Takako je »bo ostala.«

»Kam vas najbolj vleče?«

»Rada bi šla na Viško administrativno šolo,« je kratko odgovorila. Potem pa: »Tudi potovala bi rada, predvsem v Avstrijo, ko dobim dopust. Seveda, če mi bodo dovolili.«

Se mnogokrat se bo pripeljala z vlakom iz Uršnih sel, prijazno odgovarja mladincem in drugim, ki jo bodo spraševali za pojasnila, in vsem, ki jo bodo iskali, bo nov prijatelj. I. Z.

Pred republičkim geografskim seminarjem, ki je bil zadnje dni junija v prostorih internata v Smihelu pri Novem mestu, je izšel na 51. straneh Geografski obzornik — časopis za geografsko vzgojo in izobrazbo. Tokrat je številka posvečena Dolenjski in Belji krajini in skuša približati to do sedaj v geografskem smislu manj znano in raziskano področje, udeležencem seminarja. Vsem, ki jih zanima geografsko-ekonomska problematika tega področja, posebno učiteljsstvu, bo ta številka omenjene revije brez dvoma prespevala k boljšemu poznavanju novomeškega okraja.

Članek so naslednji: Ob 70. letnici dr. Antona Melika; Andrej Briški; Gospodarsko-geografski pregled novomeškega okraja; Danica Zupančič: Ljudsko življenje v Podgorju; Marica Moravec: Izzeljavanje iz Bele krajine v luči belokranjskega gospodarstva; Zvonko Rus; Metlika; in: Franc Moretti: Ležišča in izraba kremenovega peska na Dolenjskem; Ivan Gams: Z dolenjske avtomobilske ceste. Slede še nekaj novic zemljepisnega izražja. književnost in vesti.

Ime akademika in dolgoletnega univerzitetnega profesorja dr. Antona Melika je znano ne samo današnji generaciji profesorjev zemljepisne naših šolah, temveč tudi študentom.

Geografski obzornik o Dolenjski in Belji krajini

Obseg Dolenjske je v privedno-geografskem smislu težko določiti in omejititi je težko določiti dolenjsko tipičnost. Prehodnost ozemlja in gospodarska zaostalost sta bili do sedaj najbolj značilni za to področje. Ko bo odpravljena velika razlika v produktivnosti pri kmetijskih in nekmetijskih gospodarskih panogah, bo splahnela tudi gospodarska zaostalost Dolenjske in Bele krajine.

Andrej Briški nas seznanja v svojem članku z gospodarsko-geografskim pregledom novomeškega okraja. Gospodarska zaostalost okraja se kaže zlasti v industrijski nepravilnosti. To stanje potrjujejo statistični podatki o narodnem dohodku na enega prebivalca (55 odstotkov republiškega povprečja) ter visokem deležu kmečkega prebivalstva 61 odstotkov leta 1959. Tudi znotraj samega okraja so velike razlike v gospodarski strukturi, kar je vsekar posledica različnih prirodno-geografskih pogojev ter slabše prometne povezanosti in odmakljenosti v preteklosti. Za kmezijsko proizvodnjo so bili značilni majhni hektarski do-

nosil. Agrarna gostota prebivalstva je v nekaterih občinah zelo velika) n. pr. v Suhi krajini 193, republiško povprečje 109), kar je povzročilo močno izseljavanje.

Industrija novomeškega okraja je mlada in šele v zametkih. Avtor članka ugotavlja, da se okraju v izrabi domačih energijskih virov ne odpirajo posebne perspektive v izrabi vodnih virov in premoga, razvite pa so in imajo dobre pogoje industrijske panoge, ki imajo na razpolago obilo domačih surovin: lesna industrija, industrija gradbenega materiala, proizvodnja kremenovega peska, v bodoče industrijskega stekla, živilsko industrija. Na tradicijo na se opira: tekstilna industrija, industrija obutve ter kovinska industrija. V zadnjem času se širi tudi elektroindustrija. Privlačnejša manjša industrijska podjetja, nastala zato, da bi zapustila določeno delovno silo. V industriji pa je zaposlen je vedno premanjšen odstotek prebivalstva. Za razvoju turizma in gostinstva so danj zelo dobri pogoji.

Prof. Rudi Piletčič nam v članku Novomeško podgorje

podaja celoten prirodno-geografski opis in zaostalo gospodarstvo tega področja v pestrosti in sedanjosti. Značilna za Podgorje je zelo razdrobljena majhna posest ter zato agrarna prenaseljenost. Drobnejše posesti se je pričelo v 17. stoletju z naraščanjem prebivalstva, kar je imelo za posledico močno izseljavanje, ki je doseglo višek pred prvo svetovno vojno. Tudi v letih 1941—1948 je število prebivalstva nazadovalo, kar je posledica posledica velikih žrtev v zadnji vojni. V letih 1900—1948 je število prebivalstva naraslo le za 241 odst. v Sloveniji za 14,03 odst. Stevilčno so napredovali le nekateri kraji v bližini mesta (industrializirani) ter severovzhodno Podgorje, kjer so pogostj za kmetištvo boljše. Tudi število hiš je od 1900—1948 nazadovalo na 63 odstotka.

Danica Zupančič je prispevala članek Ljudsko življenje v Podgorju, s katerim pa so bralci Dolenjskega lista že seznanjeni.

Prof. Marica Moravec ob ravnanju izseljavanje belokranjskega prebivalstva v lučeh gospodarskega razvoja. Iz-

seljavanje je doseglo višek v letih 1869—1910 kot posledica gospodarske krize, ki jo je povzročilo uničenje vinogradov po trtni uši in težki pogoj življenja na kraški zemlji. V tem času je uvedba martinovk upropastila tudi železarstvo v Gradcu, prav tako je industrija uničila za Belo krajino značilno domačo obrt (platno, klobučarstvo, usnjarsko). V tem obdobju je odšlo največ izseljencev v ZDA. Tudi v letih 1910—1941 je število prebivalstva nazadovalo. Izselenci so odhajali na delo v Argentino, Kanado, Brazilijo, Čile ali pa na sezonsko delo v evropske države. V letih 1941—1948 je padec prebivalstva povzročil NOB in izselitev Kočevarjev.

Razdobje 1948—1953 že kaže rahel porast prebivalstva. Z razvojem industrije upada odstotek kmečkega prebivalstva; industrija daje kruha tistim, ki jih zemlja ne more oreževljati.

Prof. Zvonko Rus nas seznanja s prirodno-geografskimi značilnostmi metliškega področja ter nastankom in razvojem mesta Metlike. Gospodarska funkcija mesta kaže še vedno značaj agrarno-obrtni-

škega naselja. Sele v zadnjem času je dobilo mesto nekaj industrije.

Inž. Franc Moretti je prispeval članek: Ležišča in izraba kremenovega peska na Dolenjskem. Dolenjska je po tem prirodnom bogastvu na prvem mestu v Jugoslaviji. Na področju novomeškega okraja je kar 22 nahajališč komunalnega peska, ki jih izkorišča v glavnem podjetje Kremen. Proizvodnja opranega peska se je od 1948 dalje zelo povečala (od 3000 na 50.000 ton v letu 1959). Nekaj peska tudi že izvažamo v inozemstvo. Znano je, da je v narči povečana industrijska predelava peska v čistilni prašek, nezgorljivo maso, kremenovo opeko in steklo.

Asistent dr. Ivan Gams nas vodi po dolenjski avtomobilski cesti ter nas seznanja z reliefom, geološko sestavo tal ter naselji, ki se vrstijo na obeh straneh ceste.

Med drobnimi novicami bomo članek Bena Serajnika o izkoriščanju številnih zdravilnih rastlin in sadežev na Dolenjskem, ki nudijo zadostno surovinsko bazo za industrijsko predelavo.

Vsem šolam pripravljamo Geografski obzornik, ki seznanja bralce s političnim in gospodarskim razvojem doma in po svetu.

Prof. Mile Kodac

Pred okrajno konferenco ZKS

(Nadaljevanje s 1. strani)

poudarili, da morajo volivce delegatov za okrajno konferenco, ki so bile v septembru in oktobru, letos, temeljito analizirati metode in sistem dela osnovnih organizacij ZK, kakor tudi občinski komiteje. Pregledati je bilo treba notranje stanje v osnovnih organizacijah, predvsem politično ideološko izgradnjo članstva, kakor tudi razširitev članstva. Hkrati je bilo poudarjeno, naj povsod kritično ocenijo vlogo ZK in posameznih članov ZK na vseh področjih naše razgibane družbene dejavnosti. Velika naloga volilnih konferenc je bila nadalje, da so delegati komunisti zavzeli načelna in temeljna stališča glede bodočega razvoja posameznih gospodarskih organizacij in področij v zvezi z novimi perspektivnimi plani. Vzoredno s tem je bilo treba prepoznati tudi razmah demokratizacije našega življenja, vlogo organov delavskega in družbenega upravljanja ter vlogo članstva ZK pri tem.

To so bila osnovna vprašanja o katerih so komunisti našega okraja razpravljali in jih reševali v času pred našo konferenco. Ugotovljamo, da so bile te priprave uspešne, da se je izkristalizirala vrsta različnih vprašanj, ki bodo bogato gradivo za razpravo na konferenci. Ob taki aktivnosti organizacij ZK mora biti konferenca res partijska. Celotno delo razprave in zaključki morajo izveniti res iz vloge in mesta organizacij ZK in komunistov, kjer delujejo in živijo. Prav pri oceni vsebine in metod dela osnovnih organizacij ZK smo ugotovili vrsto pomanjkljivosti in napak, o katerih bo konferenca razpravljala.

ŠE VEČ DELAVCEV V VRSTE KOMUNISTOV!

V pripravah za konferenco smo vsekakor še posebej poudarili, da mora biti sprejemanje v ZK stalno in ne kampanjsko, vendar ne smemo pozabljati, da je naša partijska kadrovska politika in da je treba nenehno skrbeti za socialni sestav in korist delavcev. Ceravno stanje se vedno ni zadovoljivo, ugotovljamo pred konferenco, da se je od leta 1958 do sedaj povečalo število organizacij ZK od 183 na 225 in od tega samo v podjetjih za 24, kar je 70% celotnega povečanja. Število članov, ki jih je sedaj 4.310, se je v tem času povečalo za 77%; od tega je polovica sprejetih delavcev. Povečanje števila organizacij in članstva ZK predvsem med delavci kaže, da sta bili orientacija in kritični za sprejem v ZK v osnovi pravilna in lahko trdimo, da je to delanski odraz porasta delavcev v naši mladini, razvijajoči se industriji. Na drugi strani pa moramo priznati, da je z ozirom na celotno število članstva ZK odstotek uslužbencev še vedno prevelik, kar nam narekuje še močnejšo orientacijo na delavce, o čemer bo morala reči odločno besedo konferenca.

Glede nadaljnjih nasti in metod dela organizacij ZK je bilo pred surnajstavnimi dnevi posvetovanje s sekretarji občinskih komitejev ZK našega okraja. Ti pred konferenco potekajo še plenarne seje vseh občinskih komitejev ZK, da se čimbolj izkristalizirajo problemi, o katerih bo razpravljala konferenca.

Človek - človeku

V NOvem MESTU SPET DELUJE TRANSFUZIJSKA POSTAJA V BOLNIŠNICI

- Danes je na vrsti Tovarna zdravil »Krkā«, so povedali takoj pri vstopu v Transfuzijsko postajo bolnišnice Novo mesto. No, pa pristojnemu šefu postaje dr. Ljubu Kretiču:

Ljubljanska transfuzijska postaja zelo težko zadovoljuje potrebe na terenu, ker je njihova lastna poraba zelo velika. Zato ustanovljajo vse bolnišnice svoje transfuzijske postaje. Stroški transporta krvi so nepotrebni, saj so prebivalci v krvodajalskih akcijah na terenu kri oddajali, to kri so vozili nato v Ljubljano, od tam pa se je vračala spet nazaj. Vrh vsega je kri za transfuzijo toliko boljše, kolikor manj jo prekladamo. V naši bolnišnici so trije močni odjemalci krvi: kirurgija, porodniški oddelke in otroški oddelki, ki bo odslej sprejmal v zdraviljenje tudi dojenčke. Kakor vse ostale bolnišnice, smo se zato tudi pri nas odločili ustanoviti svojo postajo za odzem krvi.

Mi kri samo odzemamo, občinski odbor RK Novo mesto pa skrbi za pravilen dotok krvodajalcev in opravlja s tem precejšnjo nalogo. Kri odzemamo vsak tork od 7. do 12. ure. Danes je prišlo iz Tovarne zdravil Krka 43 članov kolektivna; petintridesetim smo kri odvzeli - vsega 9.125 cm³. Bolnišnica porabi na teden približno 10 litrov krvi. Ker transfuzijska postaja še dlje časa ni delovala, smo z odzivom krvodajalcev kar zadovoljni. Res je, da še ni vse najboljše, sicer pa danes krvodajalec iz kolektivov odzemamo kri šele drugi. Dokler je bila postaja v poskusnem obratovanju, smo jemali kri le uslužbenecem bolnišnice. Morda je videti na prvi pogled, da 35 krvodajalcev na teden zadošča, zlahka pa se primeri, da potrebujemo več krvi določene krvne skupine, zato moramo imeti za vsak primer tudi zalogo. Bolnišnica nam je zgradila zelo lep hladilnik, ki močno odleže.

Prepričan sem, da v bodoče ne bo težav in da bo vedno lažje. Plemenita pripravljenost naših prebivalcev, ponuditi sohravljano svojo kri in mu s tem pomagati k hitrejšemu okrevanju, je prav po zaslugi RK postala pri nas že tradicionalna.

Tako nam je povedal dr. Ljuba Kretič, mi bi pa dodati le še to:

Uspeh transfuzijske postaje je v veliki meri odvisen od pripravljenosti naših kolektivov. Marširajo v Slovenijo so vodilni uslužbenci dali svojim kolektivom zgled, delavci pa so se nato raje odzvali Morda se bo tak način obnesel tudi pri nas.

POMANJKLJIVO DELO ČLANOV ZK V PODJETJH

Kot zelo važno vprašanje bo morala konferenca obdelati delovanje organizacij ZK v gospodarskih organizacijah. V zadnjem času je bilo ob raznih priložnostih ugotovljeno zelo pomanjkljivo delo članov ZK v podjetjih. Često smo v praksi ugotovljali dve vrsti komunistov: komunistov - ekonomistov in -navadnih- komunistov, o čemer je bilo govora že na II. plenumu CK ZKJ. Za mlado, nastajajočo industrijo je značilno, da se v njej zelo težko uveljavlja mehanizem demokratičnega upravljanja. Pri tem je tudi vrsta objektivnih vzrokov.

2. Na katere najvažnejše probleme s področja komunistov v okraju bo konferenca posebno obrnila svojo pozornost in skrb?

Mislím, da je že iz skopo opisanih priprav na okrajno konferenco vsaj delno razvidno, katerim najvažnejšim problemom s področja dela komunistov bomo na konferenci posvetili posebno skrb. Poudariti bi, da hočemo na konferenci govoriti zelo odkrito in kritično o naših dosedanjih uspehih in napakah. Hočemo, da bo vsem našim ljudem jasno, kakšna so stališča ZK do najvažnejših vprašanj v naši nadaljnji socialistični izgradnji in da odkrito poverno, kakšna je vloga organizacije ZK pri izpolnjevanju teh dolžnosti in kakšne so dolžnosti posameznih članov ZK na določeni odgovornih mestih.

Konferenca bo morala posebej in zelo konkretno nakazati, kaj naj bo vsebina sestankov in sej organizacij ZK in njihovih delovnih dogovorov sploh. Prav priprave za konferenco so pokazale, da naše organizacije razpravljajo o vrsti problemov, ki so stvar množičnih organizacij, da često rešujejo celo vrsto vprašanj, ki so stvar državne uprave, gospodarskih organizacij itd., ne znajo pa iz kopice teh problemov izluščiti temeljna politična vprašanja. S tem često kršimo pristojnosti in samostojnost ostalih organizacij, predvsem organizacije SZDL, članom ZK pa pri takem sistemu dela ni jasno, kje in kako morajo delati. Konferenca bo morala jasno poudariti, da morajo biti dogovori komunistov za njihovo delo načelni in temeljni za določena važna vprašanja, vse ostalo delo članov ZK pa poteka v okviru sprejetih temeljnih stališč na mestih, kjer delajo in kjer živijo. Jasno bomo morali postaviti vlogo in mesto organizacij ZK v odnosu do SZDL predvsem v duhu zaključkov V. kongresa SZDLJ.

PROBLEMI DELA KOMUNISTOV NA VASI

Posebno pozornost bomo na konferenci posvetili organizacijam ZK na vasi. Mislím, da je hiter razvoj socialističnih odnosov na podeželju postavil pred nami določene in delajo na tem področju nove in zelo odgovorne naloge. Če gre več samo za določeno komunalno dejavnost na vasi, kjer naj bodo čim bolj razviti vsi vidiki, torej gre več samo za dolge diskusije o raznih nazadnjaških vplivih na podeželju. Na sedanji stopnji razvoja socializacije vasi in modernizacije kmetijskega morajo naše organizacije ZK zavzeti svojo dejavno in skrbno vlogo. Naše organizacije morajo biti v zvezi z vseh vidikov uslužbenecem in delavcem v kmetijskih združenjih, z ozirom na agrarno značaj našega okraja bo morala konferenca tem vprašanjem posvetiti posebno pozornost.

POTREBNO JE USTVARJALNO DELO SREDI ŽIVLJENJA

Z izgradnjo industrije na Dolenjskem se vedno bolj širijo in razvijajo do sedaj neznatna mesta na središču. V teh središčih pa je sestava članstva ZK v terenskih organizacijah zelo raznolik in zanimanje komunistov za posamezne probleme zelo različno. V pripravah na konferenco smo ugotovili, da se terenske organizacije še vedno preveč zadržujejo pri vprašanju notranjih odnosov in disciplin v organizaciji, ponekod imajo zelo študijski značaj, premalo pa razpravljajo o pomembnih političnih problemih komune, stanovanjskih skupnosti, družbenih organizacij itd. Med komunisti, ki so povezani v podjetjih, pa tudi med onimi, ki so povezani na terenu s delajo v raznih ustanovah, delno podcenjujejo siceršnega dela na terenu. Značilno za te organizacije je tudi, da imajo vedno iste ljudi v sekretariatih, v odboru SZDL in v vodstvih družbenih organizacij.

V pripravah na konferenco smo tudi ugotovili, da niso bile izpolnjene osnovne naloge, ki jih je postavil II. plenum CK ZKJ glede nadaljnega dela terenskih organizacij. Organizacije ZK na terenu niso dobile poverjenosti ZK občinskega komiteja. Razvoj dejavnosti stanovanjskih skupnosti je glavna naloga komunistov v terenskih organizacijah, v to smer je treba orientirati delo osnovnih organizacij na terenu, da se izboljša stanje v terenskih organizacijah, ki so ponekod brez poleta in aktivne. Poverjenosti naj bodo predmet razprave na naši konferenci, saj so osnovna pravila zaradi večje mobilizacije terenskih organizacij in koordinacije v njihovem delu.

Konferenca bo razpravljala tudi o vlogi komunistov in formiranih organizacij v odnosu do SZDL na področjih, ki so v nadaljnjem razvoju zelo važna, a so bila do sedaj zanemarjena. Tu mislim na zdravstvo, obrt, trgovino, gostinstvo in turizem.

Ugotovili smo tudi, da v komunalnem sistemu še vedno nismo dosegli večjih rezultatov tako v

OBVESTILO

Zaradi tehničnih vzrokov smo morali običajno stran kulture in prosvete danes izpustiti; poročila o okrajni skupščini Sveta Svobod in prosvetnih društev bomo nadaljevali zategadelj v prihodnjih številki Dolenjskega lista.

UREDNIŠTVO

odnosu okraja do komune, karkomune do državljanov. Nepristno se množe pritožbe ljudi glede odnosov uslužbencev in tudi vojnih tovarisev, ki profesionalno delajo v občini, do državljanov glede reševanja njihovih problemov in s tem zrušene ekspeditivnosti. Konferenca bo morala analizirati te odnose in posebej s odnose kot pristojnosti: okrajna komuna. Mobilizirati bomo morali predvsem komuniste, kar deluje na ljudskih občinih, da bodo z nase večjim občutkom reševali probleme državljanov.

Na osnovi teh skopo nakazanih problemov bo morala konferenca nakazati jasno smer razvoja in utrjevanja organizacij ZK s posebnim poudarkom na ideološko politično vzgojo članstva, da bodo komunisti kos vedno bolj zapletenim nalogam pri našem razvoju.

INZ. JOŽE LEGAN

Zadruga - organizator proizvodnje

Kmetijska zadruga v Brežicah ima 4 samostojne, za nadaljnji razvoj združništva v občini pomembne obrate: v Pišecah, Brežicah, Mokricah in na Globokem

400 milijonov dinarjev bruto proizvoda bi morala Kmetijska zadruga Brežice ustvariti letos na vseh področjih svojega delovanja. Po dosedanjih ocenah pa bodo tak družbeni lastni proizvodni dosegli njeni lastni proizvodni obrati, ne upoštevaje pogodbeno proizvodno z individualnimi kmetovalci.

V zadrugi delujejo štiri pomembni kmetijski obrati: Brežice, Pišce, Mokrice in Globoko. Na vseh štirih je proizvodnja specializirana. Obrat Pišeece je vinogradiško-sadjarški in živinorejski, obrat Brežice se ukvarja s poljedelstvom, hmeljarstvom in živinorejo, obrat Mokrice s sadjarstvom, perutninarstvom in živinorejo, obrat v Globokem pa se kot

najmlajši šele razvija. Tam so za razvoj sadjarstva že položeni temelji s plantažnim nasadom hrušk, razvijala se bo pa tudi živinoreja. Do leta 1965 bo Kmetijska zadruga Brežice dosegla v živinoreji proizvodnjo 1500 glav bebi bif goved na leto (letos jih je v planju na lastnih obratih 470). Kot postranska živinorejska dejavnost je pred-

videno tudi pitanje prašičev bekonov.

Ob sušilnici hmelja pri železniški postaji v Brežicah so zrasli zadrugi skladišni obrati in predelovalni obrat kmetijske zadruga. Sušilnico, ki bi bila za sušenje hmelja v rabi le 2 do 3 tedne na leto, uporabljajo tudi za sušenje sadja in povrtin. V tem obratu pregledujejo in sortirajo tudi jajca. S pomočjo strojev sadje raznih vrst razrežejo in posušijo v hmeljski sušilnici, prehrabena industrija pa bo nato posušeno sadje še naprej predelovala. Kmetijska zadruga ima med drugim že sklenjeno pogodbo za dobavo 300 ton posušenelega pora, ki bo prodan v inozemstvo.

Mnogo dela in truda je bilo potrebna, preden je brežiški ObL lahko izdal odlok o agrominimumu za travništvo in pšenico. Toda to so bile samo priprave. Kmetijska zadruga skrbi zdaj za ureditvevanje obeh odlokov, 7800 ha obdelovalnih površin in na njenem področju, vse površine je bilo treba popisati in oceniti, določiti količine umetnih gnojil, ki jih bodo kmetovalci porabili, in količine sortnih semen, ki jih bodo posejali. Oboje, semena in umetna gnojila, so kmetje pravčasno dobili, pridno pa uporabljajo tudi strojne usuge zadruga.

S konference SZDL v Stopičah

Konferenca krajevne organizacije SZDL v Stopičah je nakazala vrsto vprašanj, ki zadevajo, da jim ljudje posvetijo več pozornosti. Njihovo delo je bilo plodno in so na raznih področjih dosegli zadovoljive uspehe. Uspehi pa bi

bili verjetno še večji, če bi znali pravilno koordinirati delo. Tako pa so njihove akcije bile včasih osamljene, ker niso iskali pomoči ostalih organizacij.

Pri reševanju komunalnih vprašanj so se preveč nasla-

njali na pomoč od zunaj, namesto da bi se bolj zanašali na svoje moči. Prav organizacija SZDL mora biti protibudnik vseh akcij na vasi, svedeva naslonjena na članstvo. Le v tem primeru bo prišlo do uspeha.

Konferenca je bila zelo uspešna. Člani so s konstruktivnimi predlogi pripomogli, da so analizirali napake, ki so zakrivale, da ni bil uspeh še večji. Soglasno so sprejeli vrsto dobrih predlogov. Zavedajo se, da morajo, če hočejo pri svojih akcijah uspeti, pritegniti več svojih sil, posebno pa mladino.

O čem so se pomenili v Loki

V nedeljo 13. novembra je bila v Loki konferenca SZDL ob veliki udeležbi članov. Po podanih poročilih o dosedanjem delu se je razvila živahna in zanimiva diskusija. Konferenca se je udeležil tudi predsednik ObL Sevnica tov. Kolman.

Nujno bo okrepiti električno omrežje z gradnjo močnega in sodobnega transformatorja.

Ob koncu konferenca je bil izvoljen 23 članski odbor in 3 članski nadzorni odbor.

Sk. JAD.

O delu metliških komunistov

Metliška osnovna organizacija ZKS ima redno enkrat mesečno sestanke. Na njih prebirajo delo in uspeh organizacij in društev, delavnost komunistov v njih in drugo.

Na zadnjem sestanku so se pogovorili najprej o političnih dogodkih po svetu in doma; razpravljali so o komunalnih delih v mestu in o stanovanjski stiski. Potrebno bo misliti na gradnjo stanovanjskih blokov, ker bo v prihodnjih letih še večja stiska, če je ne bodo sedaj vsaj ublažili. Potem se bo moč dobiti strokovnjakov. Zet letos so bile velike težave z učitelstvom na osnovni šoli v Metliki. Ker niso dobili stanovanj, je bil pouk v začetku šolskega leta nereden.

V lanskem letu je občina dobila s krajevnim samopripravkom okoli štiri milijone dinarjev; ta samopripravek naj bi ostal še v bodoče, saj bo potrebno ob novi cesti urediti še pločnike in številne dovoze.

Sklenili so, da bodo nekatere izključene komuniste po-

»Veseli kvintet« v Beli krajini

V nedeljo, 13. novembra, je gostoval v Beli krajini »Veseli slovenski kvintet« pod vodstvom Borisa Kovačiča. Poslušalci in gledalci so se predstavili v Črnomlju, Dragatušu, Vinici in Metliki. Povsod so bili toplo sprejeti. Belokranjci so nadvse zadovoljni z nastopi tega ansambla, saj jim je prinesel mnogo zdravega razvedrila in megleneske dni. Z željo si še več takih gostovanj!

J. K. Miloš Jakopec

Novo osnovano PODJETJE ZA PTT PROMET V NOvem MESTU

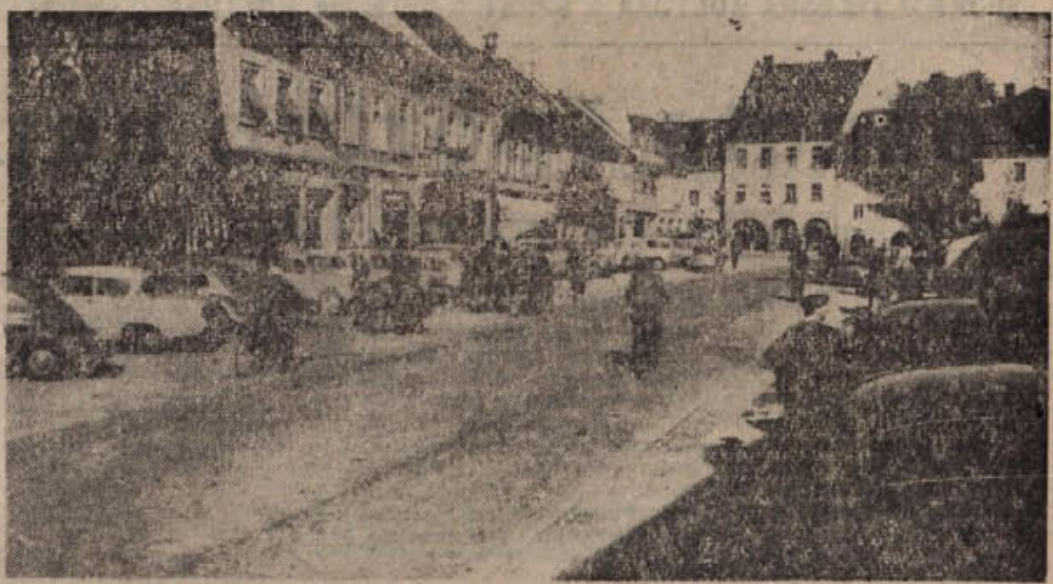
sprejme v službo takoj ali 1. januarja 1961 več uslužbencev

z ustrežno strokovno izobrazbo za delovna mesta v sekretariatu in gospodarski službi: pravnika, glavnega knjigovodjo, sekretarja podjetja, personalnega referenta, administrativca in strojeopis. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe z življenjepisom in podatki o dosedanjem delu pošljite upravnemu odboru PTT centra Novo mesto.

Prizorček iz bizerijske pošte: popoldanske izmene v šoli je konec in otroci so pohiteli še na pošto: »Kaj za nas?« vprašajo vsak dan upravno pošto, potem pa odnesejo v oddaljenejšo vas pisma, častike in revije. Pismonoše so malim sodelavcem kar hvalečni za pomoč, ljudje pa pridejo (ako prej do branja...)

PRVO TOVARNO SO ZACELI GRADITI V LJUBI. To bo tovarna instrumentov in elektroobdelovalna obrtarna za izdelavo zadrževalnih in obojnih 400 delavcev in uslužbencev - pretežno žena.

Dan, kakršnih je bilo letošnjo jesen malo - saj pogrešamo že tedne in tedne sonca, toplote in jasnega neba. Iz arhiva smo vzeli fotografijo novembra Glavnega trga, posnelo nekoga jutra letos oktobra

SPORT ☆ TELESNA KULTURA ☆ ŠPORT ☆ TELESNA KULTURA ☆ ŠPORT ☆ TELESNA KULTURA

Poznate športno napoved?

Zvezna komisija za telesno vzgojo je z odlokom 15. aprila 1960 uvedla v državi športno napovedi. Organizacija športne napovedi je prevzela Jugoslovanska loterija.

V Italiji so večino objektov, na katerih so bile izvedene olimpijske igre, zgradili samo iz dohodkov športne stave. Tu di v našem kraju manjka telesnovzgojnih objektov, in bi bilo potrebno športno napoved uvedsti v vseh večjih krajih.

Je igralcevi! Junija so imeli 262 izpolnjenih kombinacij, v poletnih mesecih je vrnema za napoved malo popustila, zdaj v jeseni pa je spet narasla. Pred dnevi je bilo izpolnjenih 454 kombinacij. V glavnem tekmujejo člani JLA.

Športna napoved uveljavila tu di po vseh občinskih svetih za telesno vzgojo, bodo le-ti tudi sami razpolagali z denarjem.

Sredstva športne napovedi se bodo uporabljala za gradnjo objektov po že vnaprej določenem programu. Program bodo morali občinski sveti za telesno vzgojo napraviti za vsako leto posebej, v letošnjem letu pa še perspektivni petletni plan.

Vsi plani gradenj telesnovzgojnih objektov morajo biti izvedeni v soglasju z organizacijami za telesno vzgojo, urbanističnimi organi in glede na krajevne razmere in potrebe. S sprejetim planom bo treba seznaniti tudi javnost; upamo, da se bo na ta način tudi zanimanje za športno napoved povečalo.

Vse potrebne informacije o športni napovedi dobesedno igralci v poslovalnicah Jugoslovanske loterije. Želimo, da bi bilo čimveč igralcev, da bi tako uspeli zgraditi nove telesnovzgojne naprave, ki jih po vsem kraju tako nujno potrebujemo.

Jože Glonar

SPORTNIK OD NOG DO GLAVE

Oh, kakšna sreča za vestranskega športnika kot sem jaz, da se je spet začelo jesensko nogometno prvenstvo! Spet bom lahko sodeloval v športni stavi...

mladina je se počasi vključuje v igro. Čisti dohodek ostane v okraju! Z njim bo razpolagal Okrajni svet za telesno vzgojo. Kasneje, ko se bo

R. V.

Kegljaška revija v počastitev praznika

Okrajna zveza je tudi letos izdala kegljaško revijo članov in članice v disciplini 200 in 100 lučev. V počastitev našega najpomembnejšega državnega praznika, Tekmovanje pri članih je bilo obenem tudi izbrano tekmovanje za okrajno reprezentanco, ki bo 26. novembra teknovala na republiški reviji na Jesenicah. Pri članih je to tekmovanje veljalo za okrajno prvenstvo članic za leto 1960. Člani nastopijo na Jesenicah v ekipi 6 krat 200 lučev.

Na dvosteznem kegljišču v Novem mestu je v soboto in nedeljo, 12. in 13. novembra, nastopilo 24 članov iz osemih klubov okrajne zveze Novo mesto. Zaradi lahkih kegljev so bili doseženi le povprečni rezultati ter samo dva prečka 200 kegljev. Božo Veseli zmagovalec iz leta 1959. Je tudi letos pokazal najbolj učinkovito igro in z rezultatom 810 kegljev ponovno zmagal.

Pri članih so bile na kegljišču v Bršljinu članice kluba Pionir precej boljše od članic kluba Dol. Toplice, kar pa je razumljivo, saj so le-te prve nastopile v tekmovalni na 100 lučev. Grajati moramo članice KD Gorjanci iz Novega mesta, ki se temu tradicionalnemu tekmovalju niso odzvale, čeprav so imele ugodne pogoje za udeležbo. Nastopih se opazja v delovanju članice tega društva nanašanje, saj od nekdanjih treh krožkov obstaja samo še en krožek. Upadajo stila članice in izboljšanje stanja bi moral upravni odbor tega društva pokazati malo več pozornosti. Skupaj je nastopilo 13 članice.

Pregled rezultatov člani - L.Ve

Vpliv govornih moteni na psihični razvoj otroka

Piše defektologinja Kristina Rifelj

Pri jecanju je nepravilen tempo in ritem govora, medtem ko je izreka glasov pravilna. Pri tej motnji nastaja nenaden zastoj govora v začetku ali sredi besede, katerega skuša jecavec s trdom premagati. Te zastoj povzročajo krči na enem ali več mestih govornega aparata, ki so bistvena zunanja značilnost jecanja, po katerem ga spoznamo. Jecanje se razvije včasih že ob najmanjšem povodu, a vzroki obstajajo gotovo že dalj časa. Stevilni neugodni dogodiljaji otroka so povod za zavestno stopnjo jecanja. V dobi govornega razvoja je zato zelo važna pravilna vzgoja.

Primer: otrok je star 4 leta. Prva oblika jecanja se je pojavila že v tretjem letu. Mati je bila zaradi tega zelo zaskrbljena. Svetovala sem ji glede ravnanja z otrokom. Točne se je držala navodil in jecanje je brez sledu izginilo. Čez pol leta pride spet k meni in pove, da je otrok padel s postelje in od takrat dalje še močnejše jeca. Vprašala sem jo, če morda tudi v sorodstvu kdo jeca, nato je povedala, da njen stric. Tej materi sem dala večkrat na teden navodila in opazovala sem otroka pri igri. Zanimalo me je, ali si bo otrok popolnoma popravil govorno motnjo. Po treh tednih je jecanje spet izginilo, le tu in tam so se pokazali znaki napake govora, kasneje pa so še ti izginili. Torej s pravilno vzgojo lahko pravočasno preprečimo ali ozdravimo trdovratno govorno motnjo.

Ker je jecanje povsod razširjena govorna motnja in je duševno stanje tistih, ki trpijo zaradi njega, zelo težko, je zdravljenje jecanja zelo važna naloga socialistične družbe. Kakor pri vseh govornih napakah, tako tudi pri jecanju laže pomagamo na začetni stopnji, posebno če ugotovimo vse večje vzgojne napake, ki so odločilno vplivale na razvoj jecanja, kakor kasneje, ko se je motnja že utrdila.

Na splošno je jecavec v težkem položaju, ko se zave svoje motnje. Mnogokrat je izpostavljen prikritemu ali ne-prikritemu zasmehovanju, a kar je še huje, izredno je občutljiv. Vedno ga spremlja strah pred govornim. Naš znani logoped tov. V. Mazi je napisal v knjigi »Preprečevanje in zdravljenje jecanja«, ki je izšla leta 1948, da nastopi prave jecanje šele takrat, ko se otrok zave svoje govorne napake, za kar uporablja izraz »psihični insult«. Francoska beseda insulte pomeni v slovensčini žaljenje, psovnanje ali zasmehovanje. Torej nastopi polno zavedanje otroka, da jeca, tisti trenutek, ko ga nekdo namerno ali nenamerno opozori na to motnjo.

Eden najbolj znanih zdravnikov, ki se je ukvarjal z zdravljenjem jecanja je dr. Gutzmann. Na njegovo pobudo so učitelji berlinskih šol izdelovali statistiko, ki je pokazala, da je med 155.000 otroki 1550 jecavcev, torej natančno 1 odstotek. Tudi statistike v raznih drugih državah in pri nas se skladajo s tem številom. Za omenjeni dr. Gutzmann trdi, da je mogoče z uspehom ozdraviti 80 odstotkov jecavcev, pri 10 odstotkih se stanje izboljša, pri 10 odstotkih pa ni uspeha iz različnih razlogov. Za šolske otroke je 80 do 70 odstotkov ozdravljiv.

Vzroki jecanja so zelo številni, vendar znanstveno niso dovolj pojasnjeni. Eden od glavnih vzrokov jecanja je prirojena nagnjenost to je v glavnem prirojena slab živčni sestav, ki ga povzročajo pogosto razne infekcijske bolezni staršev, neugodne okoliščine v času nosečnosti, težak porod in razne druge okvare pri porodu. Pridobljene dispoziције se pojavijo z raznimi otroškimi boleznimi in ranem detinstvu, pri osovskem kašlju, difteriji, skrlatinki, meningitisu itd.

Preobčutljivost in neuravnovesjenost čustvenega življenja otroka ki je podedoval slab živčni sestav, more pri najmanjšem povodu, na primer pri prestrašenju ali nočnem padcu, povzročiti jecanje. Same organske napake, to je zobne, ustne, nosne ali žrelne nepravilnosti ne vplivajo na začetek ali na razvoj jecanja. Pač pa so odnoidečne vegetacije dobra predispozicija, ker slabijo spomin in voljo otroka.

Dr. Gutzmann trdi, da trpi okoli 40 odstotkov jecavcev na teh vegetacijah. Socialni činitelji, ki morejo izzvati jecanje, so: napačna vzgoja sploh, prehitro govor staršev ali bližnjih sorodnikov, posebno pa jecanje v rodini. Nevarno je oponašanje jecavca. Brezpozorno naj starši vsako zatikanje v začetku govora prezejo, pač pa naj se v odsotnosti otroka med seboj ali z logopedom posvetujejo o vzgojnih postopkih s tem otrokom.

(Konec)

Dolenškova iz Sevnice osvojila pokal

Naša podeželska društva, ki sodelujejo na vsednih ali manjših tekmovalnih, dosegajo presnetljive uspehe. Posebej moramo še omeniti nekatere posameznike, ki kljub pomankljivim treningom sodojmo med najboljše. Tu bi se radi povrnili na tisti tek, ki ga je izvedel TVD Partizan Novo mesto v čast občinskega praznika. Ob tej priložnosti je ponovno presnetila mlada Stefka Dolenšek iz Sevnice, ki je že drugič zaporedoma zmagala v svoji kategoriji in prejela v trajno last pokal OBLO Novo mesto. Ta mlada in sikromna vavjenka, stara 16 let, se največ bavi s telovadbo. Njena vodnica tov. Lojzka Avševa meni, da bi z rednimi treningom deklica lahko dosegla lepe uspehe.

krivico, obenem pa ne damo prijetno matičnemu društvu, ki je odkrilo te talente in spremlja njihov razvoj. To vsekakor najbolj drži za marljivo društvo Partizana v Sevnici in v Strazi - Vavti vasi. Sd

Srednješolska košarkaška liga

Pred dvema tednoma se je v Novem mestu začelo tekmovalje v srednješolski košarkaški ligi. Prijavilo se je devet moštov, od tega šest iz gimnazije, dve iz učiteljskega in eno iz ekonomske srednje šole.

Igra se bila v prvih kolih precej dobra, presnetilo nas je moštvo ekonomske šole. Gimnazijska moštva so se kmalu povzpela v vodstvo. Rezultati: III. a gimnazije: Ekonomska srednja šola 21:17, III. a gimnazije, II. b gimnazije 27:3, II. a gimnazije, II. b gimnazije 16:33, III. b učiteljske: I. r. gimnazije 46:24, I. r. gimnazije: ESS 47:24, II. b gimnazije: III. a gimnazije 46:19, II. b gimnazije: ESS 40:10, III. b gimnazije: I. r. gimnazije 17:23, ESS: III. b gimnazije 10:10. Lestvica: II. b gimnazije 76, I. r. gimnazije 69, III. a gimnazije 55, III. b gimnazije 53, ESS 57, III. l. učiteljska 11, II. a gimnazije 19. Četrta letniška gimnazije in učiteljske se nista igrala.

Pionirke novomeškega NTK »ELAN« sodijo med najboljše v Sloveniji in v državi. Na sliki so desno, levo pa so tekmovalke ljubljanskega ODREDA

Zakaj brez odgovornosti?

V ponedeljek, 24. oktobra, je uprava Kmetijsko-gospodarskega posestva iz Klevčeva, ki so se vrnila s Trške gore: »Obveščeni smo bili, da bo tega dne na določenem mestu skupni sestanek, so pripovedovali. Zato je okrog 10 delavcev vpreglo konje in se v največjem dežju odpravilo na 14 km dolgo pot. Strinjavst kilometrov so vsi premočeni in premraženi prevozili tudi nazaj. Opravičeno so se razburjali, ker sestanka ni bilo.

Zakaj sestanka ni bilo, se sprašuje delavec kmetijskega posestva iz Klevčeva, ki so se vrnila s Trške gore: »Obveščeni smo bili, da bo tega dne na določenem mestu skupni sestanek, so pripovedovali. Zato je okrog 10 delavcev vpreglo konje in se v največjem dežju odpravilo na 14 km dolgo pot. Strinjavst kilometrov so vsi premočeni in premraženi prevozili tudi nazaj. Opravičeno so se razburjali, ker sestanka ni bilo.

Na šmarješki pošti se večkrat razburjajo, da podjetja, ustanove in posamezniki na poštne pošiljke ne pišejo popolnih naslovov. Zgodilo se, da pišejo celo takim podjetjem in ustanovam ki jih že dalj časa ni ali jih nikdar ni bilo. Pošiljke potujejo in se vračajo in tistim, ki so jim namenjene, nikoli ne pridejo pravočasno v roke.

Nekega dne je pismonoša na pošti pokazal pismo za novo osnovno šolo v Orešju. Te šole ni in je nikdar ni bilo. »Po-

Nogomet na Senovem

V nedeljo je bila za zaključek sezona odigrana na senovskem stadionu prijateljska tekma med domačima enajstoričama. Igrali so Mladi, katerih moštvo so sestavljali nogometaši, ki še niso odšli na vojaško ter Stari, katerih moštvo je bilo sestavljeno iz ostalih igralcev.

Kljub temu, da je bil teren blaten, je bilo videti, da ne manjka v Senovem dobrih in borbenih igralcev. V prvem delu igre je bil tempo zelo hiter in sta obe moštvi igrali zelo dobro. Temu primerno je bil tudi rezultat 2:2. Po odmoru so Mladi zaigrali veliko bolj odločno in so se petkrat potresli nasprotnikovo mrežo. Očitno je bilo, da Stari ne vzdrže takega tempa. Za tako hud poraz pa nosi krivdo vratar, ki ni bil zanesljiv. Pri Starih je najbolje igral Urek (2), pri Mladih pa Gaser (3), Agrez (3) in Meh (1). A-F

Ko odhajajo Vaši fantje in deklice na odhajanje v šolskega roka v JLA ali na oročne vaje, jim nkar ne posabite naročiti tudi »DOLEŃSKEGA LISTA«! Vsak teden jim bo prinesel vse domače novice in zanimivosti - zato jim to veselje takoj pripravite!

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO TKANINA-GALANTERIJA CELJE. audi vse vrste tekstilnega blaga domače proizvodnje in uvozne tkanine

Najboljši strelci so bili: Spilhal (73), Klemenec (60), Mirka Grein (44), Marko Grein (42), Lukšič (41), Adamič (33), Mrvar (21) itd. S. J.

»Najiskreneje se vam zahvaljujem za redno pošiljanje Vašega lista. Zelo rad ga berem, saj mi prinaša novice iz domačih krajev. Za 29. november pošiljam vsem delovnim kolektivom in ustanovam tople pozdrave in jim želim nadaljnjih uspehov pri delu. Posebej čestitam mladinskemu aktivu na Uršnih selih. Iskreno pozdravljam tudi svoje starše, sorodnike ter domačo mladino.« Tako nam piše vojak FRANC PODRŽAJ, ki služi vojaški rok v Nišu.

Z razstave pripomočkov in učil za gospodinjjski pouk na nedavni razstavi učil v Novem mestu

PRIJATELJEV MLADINE! »VZBUDIMO VEČ ZANIMANJA ZA DELO IN NALOGE DRUŠTEV

DRUGI SKLICANI OBČNI ZBOR DPM V NOVEM MESTU JE VENDABLE USPEL - KAČ NAJ REČEMO O STARSIH, KI OD DRUŠTE SAMO ZAHTEVAJO, SAMI PA NE PODPIRAJO NIJI DRUŠTVA, KI JIM ŽELI SAMO POMAGATI?

»VZBUDIMO VEČ ZANIMANJA ZA DELO IN NALOGE DPM-« S temi besedami je začel razpravo na nedavnem občnem zboru DPM vseh treh novomeških terenov tovariš Viktor Zupančič. Grajal je iste člane SZDL in drugih organizacij, žisti pa starše, ki so storili za mladino le malo. Poudaril je še, da moramo najti take oblike dela z mladino, ki bodo spodbudile državljanje za aktivno pomoč DPM. Tak način dela in pomoči bo mogoče posebno zdaj, ko bodo v Novem mestu tudi tri DPM - v vsaki stanovanjski skupnosti eno. Tudi podpredsednica OLO inž. Vilma Priskovcova je poudarila važno skrt družbe, DPM in posameznikov za mladino, ki ostaja zaradi zaposlenosti: staršev pogosto prepuščena cesti.

Profesor Tone Trdan, predsednik dosedanjega DPM Novo mesto, je v poročilu povedal, da ima DPM skoro 800 članov, kar pa po njihovem delu ni bilo čutili, saj so bili v društvu aktivni predvsem le prosevni delavci in nekatere poživovalne članice. Iz finančnega poročila prof. Lapajnetja smo zvedeli, da je imelo društvo okoli 80.000 dinarjev prometa. Društvo so finančno »podpirala« predvsem podjetja, medtem ko je bila pomoč posameznikov in organizacij le neznamna.

Po bogati razpravi je bilo sprejetih več pomembnih sklepov: V bodoče bo društvo reševalo važnejše probleme skupno s SZDL, skrbstvenimi organi in šolo. Vzbuđil bodo večje zanimanje za probleme mladine pri posameznikih, društvih in različnih organizacijah. Organiziral bodo spet šole za starše in za odraslo mladino, ki se pripravljajo za zakon. Ustanovili bodo posebno komisijo, ki bo skrbelo in kontrolirala zdravo zabavo mladine (predvsem film). DPM bo imelo v podjetjih posebne zaupnike, ki bodo pomagali potrebnim mladim.

Na občnem zboru so izvolili tudi nov odbor za DPM Novo mesto - Center. Pri izpolnjevanju sklepov mu bodo veliko uspeha Upamo, da bosta sledila ustanovitvi DPM Center kmalu še ustanovitvi DPM Kandija in Bršljin.

MARIJAN TRATAR

Gospodinjski pouk v reformirani šoli

in snago, e) prehrano, d) vrst. e) varčnost in ekonomiko. Osnovni smoter pouka je: vzgoja kulturnega in zdravega potrošnika. Gospodinjski pouk v osnovni šoli je mlad. Pojavil se je 1954. leta kot neobvezen, vendar je že leta 1957 postal obvezen. Primanjkuje nam izkušeni in materialne osnove. Pouk sloni na praktičnih vajah in domačih obveznostih, ker moramo utrditi pri učencih:

- 1. delovne navade, 2. zdravo prehrano, ki dviga storičnost, 3. delitev dela, 4. estetiko in kulturne navade. Pri izvajanju učnega programa in pri sestavi podrobnega učnega načrta za gospodinjjski pouk moramo paziti, da se pouk ne bi izrodil v krojenje nočnih srajc, v ročno delo ali v peko pečiva. Učenci naj spoznajo ekonomično računaj, ki upošteva predvsem čas. Od 1. do 3. razreda predmet nima določenih tedenskih ur. - Učno-vzgojno področje je vključeno v spoznavanje naravnosti in družbe. Učiteljice so mnenja, da je ta vključitev težka. Potrebno je, da gospodinjjska učiteljica, ki ima na šoli predmetni pouk, pomaga mlajšim učiteljicam v prvih razredih. V I. razredu se pri spoznavanju naravnosti in družbe ob-

ravnava v šoli čuvanje skupne imovine. Isto snov predvideva gospodinjstvo pri učni enoti »Moj dom - vzdrževanje reda in snage; pri tem sodelujejo vsi družinski člani, tudi otroci. V II. razredu pri spoznavanju naravnosti in družbe: kako človek izkorišča in spreminja naravo, vključujoče iz gospodinjstva zajtrk, ki mora vsebovati svežo zelenjavo tudi pozimi. Tema: red v javnih prostorih. Priključimo ji: odlaganje smeti, delo rediteljev. V III. razredu obravnavamo vodo: vrenje, izparevanje. S tem v zvezi prikažemo kuhanje čaja. Pri računstvu se lahko izračuna, koliko stanejo šolski zvečki in ugotovimo, ali je pametneje kupovati dvajset ali večlistne. Otrok kasneje ne bo samo potrošnik, pač pa tudi proizvajalec.

To je samo nekaj primerov, ki kažejo, kako lepo se da prilagoditi gospodinjjski pouk v elementarnih razredih ostalemu pouku in kako pomagamo, da bo pouk bližji učencem in potrebam. V 4. in 5. razredu sta določeni tedensko 2 uri gospodinjstva skupaj s tehničnim poukom. Niti tehnični niti gospodinjjski pouk s 40 učenci ne more potekati v redu. Nujna je delitev razreda v 2 skupini Seveda je to odvisno od personalnih in materialnih zmo-

ljivosti šole, te pa od šolskega odbora in podpore občinskega ljudskega odbora. Na rediteljskih sestankih je treba staršem razložiti pomen predmeta in zakaj so potrebne domače obveznosti. Zgodilo se, da z domačimi vajami obremenimo starše ne pa otroke. S tem gotovo ne bodo zadovoljni. Ko v 4. razredu obravnavamo pranje pa v šoli snov le demonstriramo, naročimo učencem, naj operajo doma 4-6 robčkov. - Delo moramo pregledati in preveriti, če je otrok opral sam. Vprašati moramo, kako je delo opravil, kakšnega pralnega sredstva se je poslužil. Z domačimi vajami skušajmo vplivati na mladi rod, da bo znal pravilno gledati na gospodinjjska opravila in bo po svojih sposobnostih prevzel določene obveznosti.

Važno je, da spoznamo krajevne razmere in kulturne navade v družinah. Te nam morajo biti izhodišče pri pouku. V 6., 7. in 8. razredu pripadajo gospodinjstvu 2 uri tedensko. Opaziti je premajhno povezavo z ostalimi predmeti. Ko v 6. r. pri gosp. pouku obravnavamo pregled hranilnih snov, nikar ne govorimo o amino kislinah, ker obravnavajo to snov pri kemiji šele v 8. razredu. Pač pa razdelimo beljakovine v živalske in rastlinske, pri čemer nazorno po-

udarimo, da so živalske beljakovine dražje, rastlinske pa cenejše.

Postopoma navajajmo otroke na ekonomičnost. V 7. r. obravnavajmo kemija vodo, gospodinjstvo pa dobre in slabe strani vode. Treba se je pogovoriti, kaj bo kdo obravnaval. - Morda bo potrebno pri gospodinjstvu samo še nekaj malega o vodi dodati. Fizika obravnavaj kalorije. Pri obravnavanju iste snovi v prehrani v razgovoru z učenci snov samo še dopolnimo. Podobnih skupnih tem je še več, ki se medsebojno lahko lepo dopolnjujejo. Če jih bomo vskladili, bomo olajšali delo sebi in učencu in obenem pridobili čas.

Tov. Majcnova je poudarila, da pripravljajo priročnik za nabavo učil, ki ga bo izdal Zavod za šolstvo. Tako bomo lahko postopoma in sistematično nabavljali učila in učne pripomočke, ki so za praktičen pouk neobhodno potrebni.

To, kar je v svojem referatu povedala tovarišca Majcnova, smo želeli prikazati tudi v gospodinjjskem delu razstave in s tem dokazati, da pouk gospodinjstva ni samo pouk kuhanja, ampak vse to, kar smo slišali v predavanju. Zato smo prepričani, da bo tako predavanje kot razstava bogat privesek vsem, ki želijo, da postane predmet gospodinjstva čimprej enakoverden ostalimi oredmetom po naših solah. Okrajni zavod za napredno gospodinjstvo.

Kaj je nova v Pišecah in V TEM TEDNU VAS ZAINTERESA

7. novembra 1960 je bil v Pišecah odin zbor krajevnih organizacij Socialistične zveze. Delegati vaških organizacij so se nanj dobro pripravili. Ko so prebrali poročilo krajevnega odbora, so ugotovili, da so je število članov od lanj potrojilo. Največ novih članov je v Pišecah in v Orehovcu, najmanj pa v Blatnem. V predkonferenčnem času bodo v vaše organizacije vključili še nekaj novih članov. Delo v posameznih organizacijah se je precej izboljšalo, razen tega pa odbori rešujejo komunalna vprašanja in pomagajo pripravljati občinske poti. saj so obnovili 2,5 km cestič. Največ zaslug zato imajo člani iz Pavlove vasi, Orehovca, Podgorja in Dednje vasi. Pri delu je pomagala tudi občina in namenila 300.000 din za gramoz. Predlagali so tudi, naj bi kam-

nolom, ki ga je do zdaj upravljalo Gozdno gospodarstvo Brežice, prevzel Občinski ljudski odbor Brežice. V zimskem času bi v kamnolomu delal občinski cestar in pripravil gramoz.

Lansko zimo je odbor organiziral devet predavanj v okviru Ljudske univerze, ki so jih polnoštevno obiskali. Iz poročila so delegati tudi zvedeli, da je imel odbor v zadnjem letu z vaškimi organizacijami 6 razširjenih sej, na katerih so razpravljali o političnih in gospodarskih vprašanjih.

Nadalje so razpravljali o delu šolskega odbora, krajevnega odbora in mladinske organizacije.

Solski odbor v Pišecah z vso vneto urejuje šolske prostore. Pri tem pomagajo Rdeči križ, podjetja, ustanove, obč-

na in vaščani. Pri delu in prevozi so opravili veliko prostovolnih delovnih ur. Največ zaslug za organizacijo dela imata ravnateljeva žena Ivanka Ostreljč Solja je popolna osemenitka, a nima dovolj prostorov, zato je pouk v dveh izmenah. Manjka tudi učil. Prostor se bodo povečali, ko se bo iz enega razreda preselila šolska kuhinja. Dokončno bodo šolo uredili leta 1962 leta, ko bodo praznovali njeno 150. letnico.

Krajevni odbor se je letos najbolj posvetil pokopališču in ga uredil. Odslej bo pokopališče urejeval grobar. Sredstva dajejo v obliki samoprispeva prebivalci iz območja dveh krajevnih odborov.

V razpravi so govorili tudi o delu in uspehih kmetijske zadruge, o kateri bomo še posebej pisali.

Občni zbor je sprejel več sklepov. Delo v odborih vaških organizacij bodo poživili, pridobili nove člane in ustanovili sekcijo za kulturo in prosveto, za zdravstvo, za komunalna vprašanja ter sekcijo za obnovu vinnogradov in sadovnjakov. Izvolili so nov odbor in delegate za občinsko konferenco.

M. A.

Tedenski koledar

Cetrtek, 17. novembra — Ljuba Petek, 18. novembra — Milko Sobota, 19. novembra — Liza Nedelja, 20. novembra — Srčko Ponedeljek, 21. novem. — Marja Sreda, 22. novembra — Cilka

ČESTITKA
Vidi Škedelj iz Rožnega dola iskreno čestitam za njen 18. rojstni dan in ji želimo obilo sreče: Jože in njegovi iz Brusnice.

KINO

CRNOMELJ: 18. in 20. novembra ameriški barvni film »Veter ne zna bratje«. 22. in 23. novembra ameriški film »Obtežila priča«. DOLENSKIŠKE TOPICE: 19. in 20. novembra francoski barvni film »Vrtni se počem v Kanado«. KOSTANJEVICA: 18. novembra francoski film »Zakon je zakon«. 20. novembra ameriški barvni film »Princ igravec«. METLIKA: 19. in 20. novembra ameriški film »Komu zvoni«. 23. novembra »Obetje in otroci«. MOKRONOG: 19. in 20. novembra francoski film »Gervaise«. NOVO MESTO »KRKA«: od 18. do 21. novembra ameriški film »Nekateri so za vroče«. Od 22. do 24. novembra francoski barvni film »Zaklad z obale Duraneca«. NOVO MESTO DOMA JLA: od 18. do 20. novembra ameriški barvni film »Zeleni ogenj«. 22. in 23. novembra jugoslovanski film »Vlak brez vozneja reda«. SEMIC: 20. novembra ameriški barvni film »Divja leta«. SENOVO: 19. in 20. novembra ameriški barvni film »V senci vešal«. 23. in 24. novembra japonski film »Ulca strahu«. SEVNICA: 19. in 20. novembra jugoslovanski film »Razpoka v Tebi«. TREBNIJE: 18. in 20. novembra ameriški barvni film »Belo nebo«. Predstava v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 14. in 16. in 18.30. ŽUŽEMBERK: 20. novembra italijanski film »Žena dneva«.

Priprave na petletni plan

V Sevnici se bliža koncu delo velikega števila komisij, ki pripravljajo osnutke perspektivnega družbenega plana za obdobje naslednjih petih let. Večina gospodarskih organizacij je predloge že dala, veliko delo pa so opravile tudi komisije za 11 ostalih področij gospodarskih in negospodarskih dejavnosti. Prav je, da opomnimo vse državljane, da bodo o teh predlogih lahko razpravljali in dajali dodatne predloge in mnenja na bližnjih konferencah organizacij SZDL in zborih volivcev.

Prejemalec Sevnice bi gotovo želel vedeti, kakšno bo nova tovarna v Jugotlaninu. V upravi so na predlog večjega števila ljudi razpravljali o možnosti tolmachenja obsežne makete. Verjetno bodo objavili na krajevno običajen način »uradne ure«, tolmachenje predvidene rekonstrukcije. Dobro pa bi bilo tudi, ko bi si skupnosti ogledali maketo višji razredi osemletki, saj bo prenekratni teh pionirjev kaj kmalu našel pot v nove delovne prostore v tem podjetju.

Na planski postojanki na Lisci je tačas bolj mirno. Kratak pogovor z oskrbnikom pove, da so žal tudi letos pre malo storil za večjo udobnost gostov. Lovsko sobo bodo sicer opremili s tapetami, kurjava

V Metliki bodo ustanovili avto-moto društvo

V Metliki se ni avto-moto društva, ampak samo avto-moto odseki pri Ljudski tehniko. Društvo mislijo ustanoviti, ker potreba kažejo na to, saj je v mestu vsak dan več vozil, poklicnih voznikov in voznikov amaterjev.

Pred ustanovitvijo leti se je začelo, včasih povedati mehanik in šofer tov. Jože Gršič iz tovarne Beti.

Takrat vsa s Petricem organizirala prvi tečaj. Pred sedmimi leti pa se je začelo redno delo. Od takrat dalje vsako leto organizirala na avto-moto odsek tečaje za voznike amaterjev. V vsakem tečaju jih je okoli 30; tudi letos jih ni dosti manj, med njimi sta celo dva tečajnika. Teoretično učenje je trajalo dva meseca. Zdel se začena praksa — vožnja avtomobila.

Kako so tečajniki obvladali avto, smo mi zastavili vprašanje.

Razmeroma dobro; seveda so težave, ker so tečajniki po službah in imajo malo časa za učenje. Drugače so zelo prizadevani.

Tovarni Gršič tudi sam! Prostoro so dobili kar v osnovni šolski učilnici, kjer imajo tudi stare avtomobile stroje, tako je za nazorni pouk preskrbljeno.

teve večerne politične šole za mladince. Zanimanje pa to šolo je precejšnje, mladim aktivcem in mladinskim organizacijam pa bi verjetno tako dopolnilno izobraževanje zelo koristilo pri delu v organizacijah.

Kljub pozni jeseni je zdravilišče še vedno dobro zasedeno. Tudi izletnikov ne ovira slabo vreme, saj jih je vsak dan dovolj, ob nedeljah pa prihajajo cele skupine. Navadno si ogledajo še partizanski Rog in lokalni muzej, ki je po izjavi obiskovalcev lepo urejen. Žal ima premalo prostora in ne more razstaviti vseh predmetov, ki jih hrani.

D. G.

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA — 18. novembra.

5.00-8.00 Dobro jutro (pisani glasbeni spored) — 5.10-5.30 Reklame — 5.30-5.45 Glasba ob delu; 5.45-6.00 Radijska šola za nižjo stopnjo — 8.25 All vam ugaja? — 10.15 Odmevi z baletnega odra — 11.00 Po svetu Jazza — 11.30-11.55 Slovenski umetniški igra mladih poslušalcev — 12.00 Komorni zbor RTV Ljubljana — 12.15 Kmetijski glasbeni spored — 12.25 Zbaven opoldanski spored — 12.45 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Iz naših hrbov in dolin — 13.45 Odlozili iz Wagnerjevih oper — 14.30 Sport in športniki — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.35 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 16.00 Zvočni katekizis — 16.30 Moški zbor Jože Moškerc — 17.00 Lokalni dnevik — 17.30 Po kinu se dobimo — 17.45 Smiti Adamič: Tri turkiske ljubavne pesmi — 18.15 Jezikovni pogovori — 18.15 Glasba za razvedrilo — 18.45 Oglas v svet — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik 20.00 N' mai bez izara. — 20.30 D. in A. Becker: Dovolite, ime mi je Cox — 21.00 Melodije za prijeten konec tedna — 22.15 Oddaja za naše izseljenke — 23.05 Zaplešite z nami!

NEDELJA — 20. novembra;

6.00-6.30 Jutrani pozdrav — 7.30 Vesele melodije — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 Pihalni orkester igra — 8.45 Iz albuma francoskih, belgijskih in švedskih pesmi za mladino — 9.00 Z zabavno glasbo v novi temi — 9.45 Vokalne skladbe Marjana Kožarja — 10.00 Se pomnite tovariši! — 10.30 Glasba Bersa: Sončne poljane — simfonična pesnitev

OBVESTILO STARŠEM S PODROČJA STANOVANJSKE SKUPNOSTI KANDIJA

Upravni odbor novega Otroškega vrta Kandija obvešča družine, v ka'riš sta oba starša zaposlena in nimajo doma varuha, da lahko prijavijo otroke do vključno 4. razreda v varstvo.

Prijave sprejema tajništvo Stanovnanjske skupnosti Novo mesto (Dom ljudske prosvete).

Cikcak v tovarnjak

Dne 11. novembra je vozil mopedist E. G., ki ga je dal prej »malo na zob«, iz Podbočja proti Vidmu v kraškem. V bližini podvoja pri Drnovnem je zaradi cikcak vožnje zadel v tovarnjak s priklopo, katerega je vofer na mopedistovo srečo ustavi. Mopedist je trčil v prvi levni tovarnjak, se odbil malo v desno, nato drsel ob avtomobilu, se zadel v njegovo zadnje kolo in končno obstal med tovarnjakom in priklopo. Na mopedu je skodla za približno 20.000 dinarjev, na mopedistovo pa so laže prasko. Mopedist, ki so mu prometni organi zaradi duha po alkoholu vzeli vozniško dovoljenje, je ob nesreči dejal, da je priložilo trenja zato, ker ni vozil v tovarnjaka zasenčili juči, kar je njegova zmešalo.

Novomeška kronika

OBVESTILO STARŠEM S PODROČJA STANOVANJSKE SKUPNOSTI KANDIJA

Upravni odbor novega Otroškega vrta Kandija obvešča družine, v ka'riš sta oba starša zaposlena in nimajo doma varuha, da lahko prijavijo otroke do vključno 4. razreda v varstvo.

Prijave sprejema tajništvo Stanovnanjske skupnosti Novo mesto (Dom ljudske prosvete).

TEČAJ SOFERJEV se je začel dne 7. novembra v Novem mestu. Trajal bo en mesec, namenjen pa je poklicnim voznikom, ki si bodo na njem pridobili znanje, potrebno kvalificiranem šoferju. Na tečaj je bilo sprejetih 24 voznikov. Večina njih se je naučila šofirati ločeno in skupno. Na tečaju bodo prijavili izpit za kvalificiranega voznika. Nekaj tečajnikov pa je takih, ki so že dale v prometni siroki in si hočejo pridobiti naziv kvalificiranega voznika. Tečaj je organiziral Zdrženje šoferjev in avtomobilih, podružnica Novo mesto. Po zaključnem tečaju bodo izpiti pred dvema komisijama: za kvalifikacijo pred komisijo tajništva za predloži OLO, za kategorijo pa pred komisijo ONZ. Podružnica se pripravila, da bo organizirala enak tečaj v januarju prihodnjega leta.

DAN REPUBLIKE 29. novembra bodo v Novem mestu dostojno proslavili. Program slovesne akademije je pripravila Občinski odbor SZDL z ostalimi organizacijami in društvi.

KETEJEV KLUB pripravila v počastitev Dneva republike silkarstvo razstavo, na kateri bodo sodelovali s svojimi deli akad. slikar Zimago Jeraj, Marjan Kuček in Janez Povše.

60 NOVIH ČLANOV si je pridobila v zadnjih dveh mesecih novomeška podružnica Zdrženja šoferjev in avtomobilih ter ima zdaj že 270 članov. Podružnica, ki si ustvarja vedno večji ugled, se

TAKOJ SPREJMEMO USLUŽBENKO Z ZNAMENJEM STROJEPIŠJA IN SPOŠNE ADMINISTRACIJE

Pismene ponudbe s kratkim opisom dosedanjega dela in zaposlitve pošljite na naslov: Uprava Dolenskega lista, Novo mesto, poštni predal 33.

SMIHELSKI DOGODEK PRED SENATOM PETORICE OKROŽNEGA SODIŠČA

Eden v grob, drugi v zapor...

O žalostnem dogodku, ki se je pripetil 8. septembra letos v Smihelu pri Žužemberku, ko je v krvi obležal komaj 19-letni Dominik Pucelj, smo v našem listu kratko že poročali. Krvavi dogodek — posledica fantovskega obračunavanja brez pravega razloga — je 10. in 11. novembra sodni senat petorice okrožnega sodišča v Novem mestu. Po ugotovitvah preiskave in sodišča je prišlo do uboja takole:

Ta dan je bil cerkveni praznik. Fantje iz Smihela in okolice so že dolgo popoldne. Med njimi je bil tudi 17-letni Jože Struna, priučen zidar iz vasi Klečec. Popoldne se je Struna odpeljal v bližnjo vas s kolegom. Proti večeru se je pripeljal v Smihel in zavil v Zajčevce gostilno. Tam je nekaj časa s drugimi gosti igral karte, pri čemer pa je večkrat izgubil. Prvi povod za prepir med njim in njegovo pozneje žrtvijo je bila baje pripomba Dominika Pucelja, čes zakaž pa igra, če ne zna. Pozneje je prišel Struna navezati z natakarcjo zaradi plačila tujih konzerv. Tudi pri tem se je oglašal pokojni Pucelj, čes naj vendar plača, kar je pojedel. To je bilo dovolj, da sta se spoprijela kot dva petelina, vendar brez hujših posledic, ker ju je pomiril brat pokojnega Dominika.

Struna je nato odšel domov, ne da bi s seboj vzel kolo, ki je bilo pred hišo. Po njegovem zatrdanju jevanju je na kolo čisto pozabil in ga je pogrešil čes doma. Zato se je — po njegovih navedbah — vrnil v Smihel. Tam je pred Zajčevce gostilno našel na Dominika, njegovega brata in še enega fanta. Struna in Dominik Pucelj sta si spet takoj skočila

PREKLIK

Ivan Dragan iz Prečne 25, p. Novo mesto, preklicujem za nesrečno, kar sem govoril zoper Antona Meznariča iz Prečne pri Novem mestu.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi našega nadvse ljubljenega moža in zlatega očka **ALOJZA MAVSARJA** krojaka in uslužbenca tovarne Novoteksa.

Se iskreno zahvaljujemo dr. Juliju Sajetu, ki mu je v dolgih letih njegove bolezni tako zvesto stal ob strani, ter dr. Adolfu Špilerju, dr. Miru Vodniku, dr. Marjeti Turkovi, ki so mi v zadnjih dneh njegove življenja lajšali trpljenje. Nadalje se zahvaljujem vodstvu in kolektivni tovarne Novoteksa za vsestransko pomoč, vsem darovalcem vevsev in cvetja, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem. Vsem in vsakemu posebej je enkrat iskrena hvala za kakršnokoli pomoč, izraženo sozaljje, vsem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoka žena z otroki in ostalo sorodstvo.

Ob hudi izgubi naše predrage, ljubljene žene in mame **MARIE GALIC** se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter zastopnikom kolektivov »Gor-

VINO BREŽICE klet METLIKA

razpisuje delovno mesto računovodje z nastopom 1. dec. 1960

Ponudbe sprejema uprava kleti v Metliki.

PREKLIK

Ivan Dragan iz Prečne 25, p. Novo mesto, preklicujem za nesrečno, kar sem govoril zoper Antona Meznariča iz Prečne pri Novem mestu.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi našega nadvse ljubljenega moža in zlatega očka **ALOJZA MAVSARJA** krojaka in uslužbenca tovarne Novoteksa.

Se iskreno zahvaljujemo dr. Juliju Sajetu, ki mu je v dolgih letih njegove bolezni tako zvesto stal ob strani, ter dr. Adolfu Špilerju, dr. Miru Vodniku, dr. Marjeti Turkovi, ki so mi v zadnjih dneh njegove življenja lajšali trpljenje. Nadalje se zahvaljujem vodstvu in kolektivni tovarne Novoteksa za vsestransko pomoč, vsem darovalcem vevsev in cvetja, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem. Vsem in vsakemu posebej je enkrat iskrena hvala za kakršnokoli pomoč, izraženo sozaljje, vsem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoka žena z otroki in ostalo sorodstvo.

Ob hudi izgubi naše predrage, ljubljene žene in mame **MARIE GALIC** se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter zastopnikom kolektivov »Gor-

Tedenski koledar

Cetrtek, 17. novembra — Ljuba Petek, 18. novembra — Milko Sobota, 19. novembra — Liza Nedelja, 20. novembra — Srčko Ponedeljek, 21. novem. — Marja Sreda, 22. novembra — Cilka

ČESTITKA
Vidi Škedelj iz Rožnega dola iskreno čestitam za njen 18. rojstni dan in ji želimo obilo sreče: Jože in njegovi iz Brusnice.

KINO

CRNOMELJ: 18. in 20. novembra ameriški barvni film »Veter ne zna bratje«. 22. in 23. novembra ameriški film »Obtežila priča«. DOLENSKIŠKE TOPICE: 19. in 20. novembra francoski barvni film »Vrtni se počem v Kanado«. KOSTANJEVICA: 18. novembra francoski film »Zakon je zakon«. 20. novembra ameriški barvni film »Princ igravec«. METLIKA: 19. in 20. novembra ameriški film »Komu zvoni«. 23. novembra »Obetje in otroci«. MOKRONOG: 19. in 20. novembra francoski film »Gervaise«. NOVO MESTO »KRKA«: od 18. do 21. novembra ameriški film »Nekateri so za vroče«. Od 22. do 24. novembra francoski barvni film »Zaklad z obale Duraneca«. NOVO MESTO DOMA JLA: od 18. do 20. novembra ameriški barvni film »Zeleni ogenj«. 22. in 23. novembra jugoslovanski film »Vlak brez vozneja reda«. SEMIC: 20. novembra ameriški barvni film »Divja leta«. SENOVO: 19. in 20. novembra ameriški barvni film »V senci vešal«. 23. in 24. novembra japonski film »Ulca strahu«. SEVNICA: 19. in 20. novembra jugoslovanski film »Razpoka v Tebi«. TREBNIJE: 18. in 20. novembra ameriški barvni film »Belo nebo«. Predstava v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 14. in 16. in 18.30. ŽUŽEMBERK: 20. novembra italijanski film »Žena dneva«.

OBVESTILA

Izgubila sem zdravstveno izkaznico št. 314014 na ime Marija Hudoklin, Gor. Vrhnjole 10, P. Senti. Pravi tako se zahvaljujemo osebu bolnišnice v Brežicah, posebej dr. Vovšku, za skrb in nego, ki so jo nudili v času njene mučne bolezni.

Globoko žalujem: mož Stefan ter otroci Marija, Ivanka, Gabrielca, Stefan in Franci z družinami.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 1. do 14. novembra je bilo rojenih 23 dečkov in 14 deklic.

POROČILI SO SE: Matija Golob, delavec iz Praprova in Marja Pečaver, kuharska pomočnica iz Smihela; Anton Strajnar, kuhar in Marija Hiti, kuharica, oba iz Orlotca; Franc Kolenc, uslužbenec iz Ljubljane in Jožeta Lavriha, delavica iz Bršlina; Anton Zadnik, delavec iz Dol. Komence in Ana Blatnik, delavica iz Lopate; Anton Šušteršič, strojni ključavničar iz Pristave in Neža Golc, delavica iz Sentejerneja.

UMRLI SO: Ferdinand Jakše, sin postojnskega iz Jurke vasi, star 10 mesecev; Janez Voljak, upokojenec iz Zabele vasi, star 73 let; Alojz Prudnik, upokojenec iz Ljubljane, star 75 let; Alojz Umek, kmetovalec iz Konca, star 66 let; Janez Jeriček, užitkar iz Gor. Tezke vode, star 81 let; Teo Jerič, Klemenčič, poljedelec iz Gor. Tezke vode, stara 87 let; Neža Jerič, učiteljica iz Rečevce vasi, stara 95 let.

OBVESTILA

Izgubila sem zdravstveno izkaznico št. 314014 na ime Marija Hudoklin, Gor. Vrhnjole 10, P. Senti. Pravi tako se zahvaljujemo osebu bolnišnice v Brežicah, posebej dr. Vovšku, za skrb in nego, ki so jo nudili v času njene mučne bolezni.

Globoko žalujem: mož Stefan ter otroci Marija, Ivanka, Gabrielca, Stefan in Franci z družinami.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 1. do 14. novembra je bilo rojenih 23 dečkov in 14 deklic.

POROČILI SO SE: Matija Golob, delavec iz Praprova in Marja Pečaver, kuharska pomočnica iz Smihela; Anton Strajnar, kuhar in Marija Hiti, kuharica, oba iz Orlotca; Franc Kolenc, uslužbenec iz Ljubljane in Jožeta Lavriha, delavica iz Bršlina; Anton Zadnik, delavec iz Dol. Komence in Ana Blatnik, delavica iz Lopate; Anton Šušteršič, strojni ključavničar iz Pristave in Neža Golc, delavica iz Sentejerneja.

UMRLI SO: Ferdinand Jakše, sin postojnskega iz Jurke vasi, star 10 mesecev; Janez Voljak, upokojenec iz Zabele vasi, star 73 let; Alojz Prudnik, upokojenec iz Ljubljane, star 75 let; Alojz Umek, kmetovalec iz Konca, star 66 let; Janez Jeriček, užitkar iz Gor. Tezke vode, star 81 let; Teo Jerič, Klemenčič, poljedelec iz Gor. Tezke vode, stara 87 let; Neža Jerič, učiteljica iz Rečevce vasi, stara 95 let.

OBVESTILA

Izgubila sem zdravstveno izkaznico št. 314014 na ime Marija Hudoklin, Gor. Vrhnjole 10, P. Senti. Pravi tako se zahvaljujemo osebu bolnišnice v Brežicah, posebej dr. Vovšku, za skrb in nego, ki so jo nudili v času njene mučne bolezni.

Globoko žalujem: mož Stefan ter otroci Marija, Ivanka, Gabrielca, Stefan in Franci z družinami.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 1. do 14. novembra je bilo rojenih 23 dečkov in 14 deklic.

POROČILI SO SE: Matija Golob, delavec iz Praprova in Marja Pečaver, kuharska pomočnica iz Smihela; Anton Strajnar, kuhar in Marija Hiti, kuharica, oba iz Orlotca; Franc Kolenc, uslužbenec iz Ljubljane in Jožeta Lavriha, delavica iz Bršlina; Anton Zadnik, delavec iz Dol. Komence in Ana Blatnik, delavica iz Lopate; Anton Šušteršič, strojni ključavničar iz Pristave in Neža Golc, delavica iz Sentejerneja.

UMRLI SO: Ferdinand Jakše, sin postojnskega iz Jurke vasi, star 10 mesecev; Janez Voljak, upokojenec iz Zabele vasi, star 73 let; Alojz Prudnik, upokojenec iz Ljubljane, star 75 let; Alojz Umek, kmetovalec iz Konca, star 66 let; Janez Jeriček, užitkar iz Gor. Tezke vode, star 81 let; Teo Jerič, Klemenčič, poljedelec iz Gor. Tezke vode, stara 87 let; Neža Jerič, učiteljica iz Rečevce vasi, stara 95 let.

OBVESTILA

Izgubila sem zdravstveno izkaznico št. 314014 na ime Marija Hudoklin, Gor. Vrhnjole 10, P. Senti. Pravi tako se zahvaljujemo osebu bolnišnice v Brežicah, posebej dr. Vovšku, za skrb in nego, ki so jo nudili v času njene mučne bolezni.

Globoko žalujem: mož Stefan ter otroci Marija, Ivanka, Gabrielca, Stefan in Franci z družinami.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 1. do 14. novembra je bilo rojenih 23 dečkov in 14 deklic.

POROČILI SO SE: Matija Golob, delavec iz Praprova in Marja Pečaver, kuharska pomočnica iz Smihela; Anton Strajnar, kuhar in Marija Hiti, kuharica, oba iz Orlotca; Franc Kolenc, uslužbenec iz Ljubljane in Jožeta Lavriha, delavica iz Bršlina; Anton Zadnik, delavec iz Dol. Komence in Ana Blatnik, delavica iz Lopate; Anton Šušteršič, strojni ključavničar iz Pristave in Neža Golc, delavica iz Sentejerneja.

UMRLI SO: Ferdinand Jakše, sin postojnskega iz Jurke vasi, star 10 mesecev; Janez Voljak, upokojenec iz Zabele vasi, star 73 let; Alojz Prudnik, upokojenec iz Ljubljane, star 75 let; Alojz Umek, kmetovalec iz Konca, star 66 let; Janez Jeriček, užitkar iz Gor. Tezke vode, star 81 let; Teo Jerič, Klemenčič, poljedelec iz Gor. Tezke vode, stara 87 let; Neža Jerič, učiteljica iz Rečevce vasi, stara 95 let.

»DOBRI« LJUDJE

V lastni izmed novomeških ulic se danes vsak dan napeljuje v svoje stanovanje vodovod. Prav v svoje stanovanje, pravilo, ker ni marala, da bi uporabljal njen vodni iztok tudi dve starejši upokojenki, ki po njihovi razmiselnosti v hiši, tako sta upokojenki od katerih je ena še honorarno zaposlena, hodili po vode na javni iztok, nedaleč od te hiše. Pred tedni pa so ta javni iztok zagradi, ker imajo vse hiše tam okoli, že sodovodno napeljavno. Zdelo sta ob upokojenki vezala na to morda še edini javni iztok, ki je od njunega stanovanja precej oddaljen, ali pa sta prislijo v hišo, kjer sta se odpravili po širke vode. Ob upokojenki sta niti niti zvešči. Ob stanovanju gospodinje in njene sestre, ki imata za svoje potrebe dovolj velike stanove...

»DOBRI« LJUDJE

V lastni izmed novomeških ulic se danes vsak dan napeljuje v svoje stanovanje vodovod. Prav v svoje stanovanje, pravilo, ker ni marala, da bi uporabljal njen vodni iztok tudi dve starejši upokojenki, ki po njihovi razmiselnosti v hiši, tako sta upokojenki od katerih je ena še honorarno zaposlena, hodili po vode na javni iztok, nedaleč od te hiše. Pred tedni pa so ta javni iztok zagradi, ker imajo vse hiše tam okoli, že sodovodno napeljavno. Zdelo sta ob upokojenki vezala na to morda še edini javni iztok, ki je od njunega stanovanja precej oddaljen, ali pa sta prislijo v hišo, kjer sta se odpravili po širke vode. Ob upokojenki sta niti niti zvešči. Ob stanovanju gospodinje in njene sestre, ki imata za svoje potrebe dovolj velike stanove...

»DOBRI« LJUDJE

V lastni izmed novomeških ulic se danes vsak dan napeljuje v svoje stanovanje vodovod. Prav v svoje stanovanje, pravilo, ker ni marala, da bi uporabljal njen vodni iztok tudi dve starejši upokojenki, ki po njihovi razmiselnosti v hiši, tako sta upokojenki od katerih je ena še honorarno zaposlena, hodili po vode na javni iztok, nedaleč od te hiše. Pred tedni pa so ta javni iztok zagradi, ker imajo vse hiše tam okoli, že sodovodno napeljavno. Zdelo sta ob upokojenki vezala na to morda še edini javni iztok, ki je od njunega stanovanja precej oddaljen, ali pa sta prislijo v hišo, kjer sta se odpravili po širke vode. Ob upokojenki sta niti niti zvešči. Ob stanovanju gospodinje in njene sestre, ki imata za svoje potrebe dovolj velike stanove...

»DOBRI« LJUDJE

V lastni izmed novomeških ulic se danes vsak dan napeljuje v svoje stanovanje vodovod. Prav v svoje stanovanje, pravilo, ker ni marala, da bi uporabljal njen vodni iztok tudi dve starejši upokojenki, ki po njihovi razmiselnosti v hiši, tako sta upokojenki od katerih je ena še honorarno zaposlena, hodili po vode na javni iztok, nedaleč od te hiše. Pred tedni pa so ta javni iztok zagradi, ker imajo vse hiše tam okoli, že sodovodno napeljavno. Zdelo sta ob upokojenki vezala na to morda še edini javni iztok, ki je od njunega stanovanja precej oddaljen, ali pa sta prislijo v hišo, kjer sta se odpravili po širke vode. Ob upokojenki sta niti niti zvešči. Ob stanovanju gospodinje in njene sestre, ki imata za svoje potrebe dovolj velike stanove...

»DOBRI« LJUDJE

V lastni izmed novomeških ulic se danes vsak dan napeljuje v svoje stanovanje vodovod. Prav v svoje stanovanje, pravilo, ker ni marala, da bi uporabljal njen vodni iztok tudi dve starejši upokojenki, ki po njihovi razmiselnosti v hiši, tako sta upokojenki od katerih je ena še honorarno zaposlena, hodili po vode na javni iztok, nedaleč od te hiše. Pred tedni pa so ta javni iztok zagradi, ker imajo vse hiše tam okoli, že sodovodno napeljavno. Zdelo sta ob upokojenki vezala na to morda še edini javni iztok, ki je od njunega stanovanja precej oddaljen, ali pa sta prislijo v hišo, kjer sta se odpravili po širke vode. Ob upokojenki sta niti niti zvešči. Ob stanovanju gospodinje in njene sestre, ki imata za svoje potrebe dovolj velike stanove...

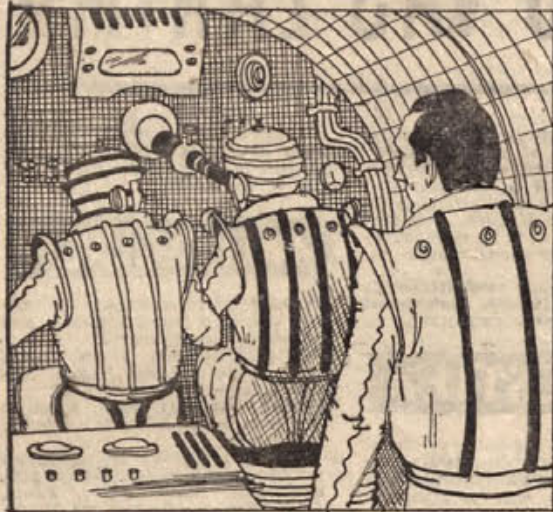
»DOBRI« LJUDJE

V lastni izmed novomeških ulic se danes vsak dan napeljuje v svoje stanovanje vodovod. Prav v svoje stanovanje, pravilo, ker ni marala, da bi uporabljal njen vodni iztok tudi dve starejši upokojenki, ki po njihovi razmiseln

V ATOMSKI RAKETI NA LUNO

PRIREJENO PO FANTASTIČNI ZGODBI R. O. FOHLERJA

16. — Ko je začutil, da je raketa izven zemeljske privlačnosti, je odšel na glavni hodnik vesoljne ladje. Ta je bil prazen, ker se je vsa neslužbujoča posadka gnepla okrog periskopov. Obotavljajočih se korakov se je bližal kapitanovi kabini, ki je bila takoj za pilotovo na čelni strani rakete. Njegovi čevlji so se oprjemali magnetičnih tal. Poirkal je na vrata in vstopil. V tesnem prostoru sta sedela kapitan Tom Wilbert in prvi častnik Glen Frank pri periskopu. »Kaj želiš, tovariš?« je vprašal Wilbert čez ramo, ne da bi mu privoščil pogled. »Nič prefrlesljivega, kapitan,« je odgovoril Illming, »slepi potnik se vam želi predstaviti in prositi za kakršno koli zaposlitev. Moje ime je Illming Ron, slušatelj tehnične visoke šole.«

17. — Ko sta zaslišala ime Ron, sta se oba moža zdrznila, ko da bi se ju dotaknila elektrika. Najprej je spregovoril Glen Frank: »To je vendar sin konstruktorja Rona. Človek, kako ste vendar prišli sem?« »Prav tako kot vi, samo brez pooblastila in dovoljenja,« je odvrnil Illming. »Enostavno vtihoval sem se.« »In zakaj?« je hotel vedeti kapitan Tom Wilbert. »Hodim prisostvovati, ko bo očetova vs. mirska ladja osvojila za človeštvo Mesec.« je trmasto odgovoril Illming. Toda doletela ga je usoda vseh slepih potnikov. Odredili so ga v kuhinjo za pomivanje kročnikov, hkrati pa mu zagrozili, da ga pri prvem postanku pognali čez prag atomske rakete AR3.

18. — V kuhinji ga je sprejel Li Jin, ki je bil po rodu Kitajec. Našel ga je pri fizikalnih poskusih, katerim sta se nato oba smejala. »Glej,« je vzkljnil Kitajec, visoko dvignil kuhalnico in brž umaknil svojo roko. Kuhalnica je obvisela v zraku, ko da bi visela na nevidni niti. Nato je Li sunil, da je odletela od enega konca kuhinje na drugega, dokler se ni zaradi zračnega upora spet ustavila. »Glej,« je še enkrat vzkljnil Kitajec in obrnil posodo polno vode. Toda niti kapljica ni pritekla iz nje. Končno je Li v krogu premaknil posodo. Zaradi sredotežne sile se je voda premaknila. Ko jo je s sunkom izlil sredi kuhinje, se je razpršila v nebroj kroglice in biserov, ki so plavali po zraku.

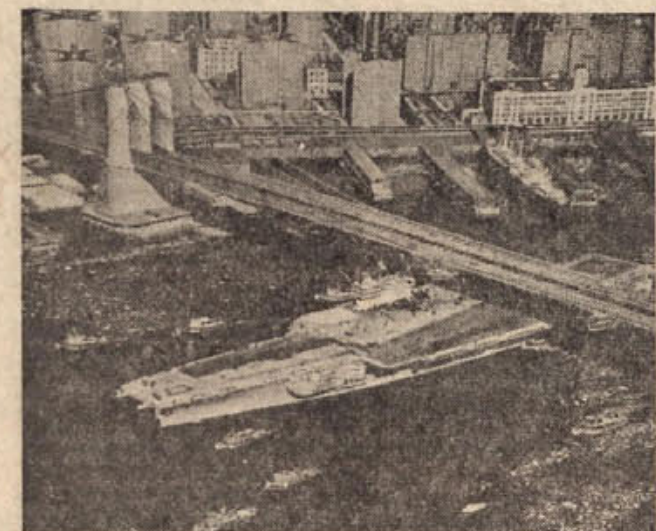
Cehoslovaška ima četvorčke. Rodila jih je letos spomladi 27-letna Marija Hourova iz majhne vasi Zbraslavice. Ker jih je rodila v kutnohorski bolnišnici se jih je prišlo in jim ostalo ime »kutnohorski četvorčki«. Prvi je bil rojen Vaclav in tehnica je pokazala 2.600 gr. Za njim je prišla na svet Jana — 1.960 gr, sledil ji je bratec Ivan — 2.300 gr. Ko so zdravnik mislil, da je porod končan, je nenadoma prikukala na svet še Mirka, težka 2.005 gr. Kar pogledite mlade korenjačke na sliki — od leve na desno: Mirka, Vaclav, Jana in Ivan; levo srečna mamica, zraven nje stalna negovalka zadovoljnih malčkov.

Afera z oljčnim oljem v Italiji

Do sedaj so ugotovili, da so pojedni Italijani samo v letošnjem letu 2.500.000 kilogramov mila. To najnovejšo afero so odkrili v Savonni, mestu ob Genovskem zalivu, kamor je v začetu leta prispelo več ladij z milom. To milo je brez sledu izgnilo in tako je postala zadeva sumljiva. Oblasti so odredile preiskavo in ugotovi-

— Ali ste prepričani, da je to res pravo oljčno olje? (Po »Slovenskem Zdravcu«)

Gornja impresivna slika je bila posneta v New Yorku in kaže slavni Brooklynski most čez bostonski zaliv, medtem ko pod njim plave admiralska ladja vojne mornarice ZDA, letalonosilka »Independence«. Se malo, pa jo bo na njenem poveljniškem mestu zamenjala druga enota, 75.000-tonska vojna ladja na atomski pogon, ki so jo prav te dni spustili v morje.

Kače izvažajo

Bralci, ali vam je znano, kje je Bokanjec v Dalmaciji? Najbrže ne, akorav-

Nekaj o kačkavalju

Kačkavalj — posebn ovčji sir — je danes kot jugoslovanška specialiteta znan daleč po svetu, čeprav je bil sprva tudi doma precej neprijazljivi. Proizvajati so ga začeli leta 1890 v Makedoniji priseljenec iz Male Azije. Kmalu so se ga naučili izdelovati tudi domačini. Danes kačkavalj na velikem proizvajajo zadruga v Pirotu, Kočanah in Gallčniku in v šarplanjskih krajih. Veliko ga izvažajo v evropske in izven evropske dežele.

no se ponaša z nekaterimi izrednostmi, s kakršnimi se ne ukvarja nihče več v naši državi in morda celo ne v Evropi. V tej vasi imajo namreč »specializirano zadrugo«, ki jo poznajo po vsej Evropi in tudi po ostalih celinah. — Zadruga ima poslovne zveze z Italijo, Švico, Francijo, Zah. in Vzh. Nemčijo, Belgijo, Holandsko, Dansko, Vel. Britanijo in z drugimi državami. Trgujejo s kačami, želvami, polži. Značilno je pa to, da so v tej vasi veseli, če se jim kače množijo.

Združniki v Bokanjcih gojijo kače, želve, kuščarje in polže in jih v posebnih zabojih pošiljajo v razne evropske institute, muzeje in živalske vrtove. Zelve kupujejo svetovno znane restavracije in hoteli. Gosodom jih strežejo kot specialiteto na svečanih kosilih in večerjah. Pa boste rekli: hvala lepa za tak jedilnik, toda našim Dalmatincem le prinašajo lepe denarce.

V vasi vsi love kače, najbolj strupene »poskoke« pa love najbolj izurjeni lovci. Ti so tako spretni, da jih lovijo kar z rokami. Bokanjcem zadruga izvažata 16 vrst kač, ki jih kupujejo v inozemstvu zaradi strupa in kože.

Zelve gojijo na posebni farmi, na površini kakih 10 ha nekdanjega vinograda. Na farmi imajo letno okrog 17000 želv in pravijo, da bodo številno še povečali. Zelve se namreč plodijo dvakrat na leto in zležajo do pet jaje in ne potre-

jejo nikake nege. Čeprav dosežejo želve visoko starost — celo do sto let — izvažajo tudi take, ki imajo le nekaj centimetrov dolžine. Take prodajajo v tujino kot otroške igrače.

Zadruga izvozi letno do 50.000 želv, do 15.000 kač in kuščarjev ter približno do pet vagonov polžev. Bokanjcem so pri njihovem delu glavni konkurenti le Marokanci in Alžirci. To jih pa pri njihovi trgovini nikakor ne moti, ker stalni odjemalci takega blaga imajo vedno trgovske stike s podjetniki Dalmatinci, našimi rojaki.

Nevidni kroglični ležaji

V Keenu, ZDA, imajo tovarno krogličnih ležajev. To bi še ne bilo nič posebnega, saj takih tovarn je veliko, vendar je ta tovarna v Keenu edinstvena na svetu. — Kroglične ležaje namreč izdelujejo pod — mikroskopom. Res pravdo čudo sodobne mikrotehnike. — Tak kroglični ležaj tvorijo zunanji obroč, notranji obroč in štiri kroglice. Kako je ta reč velika, pove tole: 500 takih kompletnih ležajev gre v naprtnik!

Dnevna proizvodnja te tovarne krogličnih ležajev je vredna 150.000 dolarjev, skupna teža dnevne proizvodnje je pa komaj 10 kilogramov (18 tisoč krogličnih ležajev), torej okrog 3650 kilogramov na leto. Za kaj uporabljajo te majhke, komaj vidne kroglične ležaje? Strokovnjaki pravijo, da je že sedaj nad 16.000 možnosti uporabe teh ležajev, odkrivajo pa še vedno nove. Tri četrtine jih porabi letalstvo. Nadalje uporabljajo te ležaje v elektronskih računskih strojih, v napravah za vodenje podmor-

nic, v napravah za vodenje vesoljskih raket itd.

Se pred 20 leti je ta tovarna v Keenu izdelovala le pet tipov miniaturnih krogličnih ležajev, danes je to število naraslo že na 500 tipov. Eden od teh ležajev, ki so ga izdelali za potrebe neke letalske družbe, je sestavljen iz 11 delov, pa vendar je tako majhen, da pa de skozi luknjico od solnice. Kakšna natančnost je potrebna pri izdelavi kroglice, pove tale podatek: zaobljen posamezne kroglice mora biti točno na 0,00025 mm, v nekaterih primerih celo 0,00005 mm. Če si mislimo človeški las, razsekan (po dolžini) 3000-krat, šele dobimo malce pojma o teh nezamislivih dimenzijah.

Stokrat bolj trd kot jeklo

Norvežani so v raziskovalnih laboratorijih izdelali povsem nov material, ki je več stokrat trdnjši od najboljših jekel. Pravijo, da zdrži kvadratni milimeter tega novega materiala do 10 ton pritiska!

S POGREBA - V SMRT...

Šli s pogreba in poskrbeli še za en pogreb — Pešci nimajo na avtomobilski cesti kaj iskati in vsak je sam odgovoren za vse, kar se mu tu pripeti!

Pešci so v obsojlo Angleža. Padle so celo besede kot: »Tuji ne bodo uničevali naših ljudi!« in »Kri za kri — glavo za glavo!« Obsoditi tuja, ki so ga vzeli v zaščito organi ONZ, je bilo popolnoma zgrešeno in neumestno! Posamezniki so spet enkrat dokazali, da nekaterih stvari ne znajo nepristransko in pravično presojeti. Krivice za nesrečo ni Anglež, ampak oba pešca!

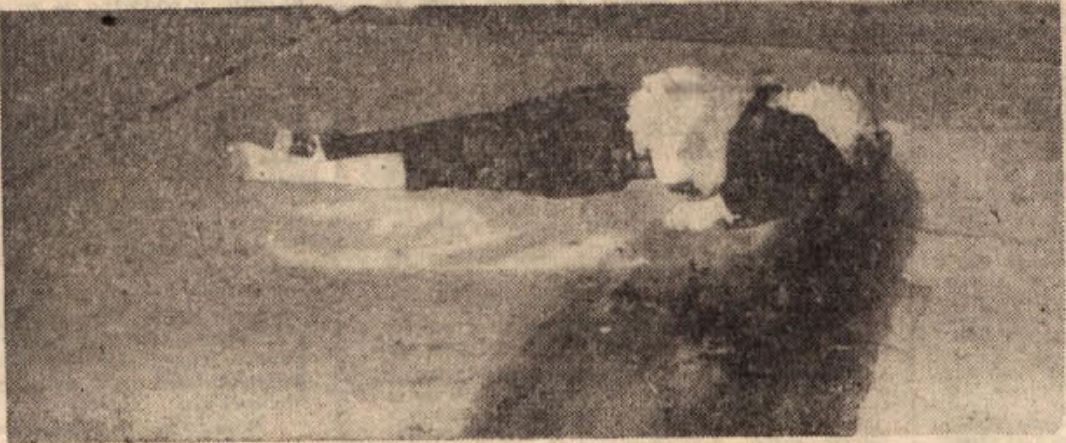
Kolikokrat je bilo že poudarjeno v časopisih (tudi v našem) in drugod, pa tudi prometni znaki povedo, da avtomobilska cesta ni za pešce. Nekateri naši ljudje pa tega nečesto ne čujejo razumeti.

Na avtomobilski cesti bodo še ležali mrlič, če jo boste izkoristili za peš hojo! Morda boste spet odkimali, da ne, da vas kaj takega že ne bo zadelo. Tako sta mislila tudi oba ponorečena in danes je eden izmed njih mrlič, drugi pa težko poškodovan. Žalostni dogodek naj bo opozorilo tistim, ki kljub vsem opozorilom še vedno radi prečkajo avtomobilsko cesto, namesto da bi se poslužili nadvozov in podvozov, ki so namenjeni pešcem za prehod z ene strani avtomobilske ceste na drugo.

Res: za vsako priložnost

Neka švicarska tovarna u je prišla na zanimivo zamise ki jo bodo seveda naglo spre jete številne žene po vsen svetu. Gre za zapestno uro z pet priložnostmi. V resnici je te ena sama ura s petimi različnimi obliki (zgoraj). Spodaj je videti, kako enostavna je zamenjava obliki.

Takole je obležal pokojni Tomše nekaj trenutkov po nesreči mrtev na avtomobilski cesti...

Množica je molčala. Takega govornika še niso imeli pred sabo. Taboriščnikom so občajno le grozili, ta pa, kakor da jim hoče svetovati, pretehtati vso zadevo skupaj z njimi.

»Jaz pravim, da je treba vedeti, kam greš,« je nadaljeval govornik, »če hočeš živeti dobro. Skupaj z družino in z otroki. Le enkrat živimo. Tam, kjer je dobro, tam je domovina.«

»Kje si živel v Rusiji?« ga je vprašal plečat, osivel Rus.

»Jaz?« se je nasmehnil govornik. »Jaz sem iz Vjatke.«

Kurt se je zdaj spomnil, kje je videl tega človeka. Ta je bil kupec njegovega suknjčca na trgu zraven Reichstaga. Takrat se mu je predstavil kot Nemec, zdaj je pa Rus. Kako to?

Nekdo pred tribuno je prekinil govornika: »Torej ste delali v Samari, kajne?«

»Da, da,« je potrdil govornik. »Tam je tovarna.«

»Lažes!« mu je zabrusil Rus pred tribuno. »V Samari ni metalurške tovarne.«

Množica se je razburila.

»Tudi ta laže!«

»Vsi so enak!«

»Vlasovac, lopov!«

»Izdajalec!«

Okrog tribune so mahale dvignjene pesti. Govornik se je previdno umaknil v ozadje tribune in nenadoma postal ves majhen in sključen, kot pretepen. Pred mikrofonom je stopil eden od pomočnikov komandanta.

»Gospoda, prosim, ostanite mirni!« Njegov glas, ki ga mikrofoni ni ujel, je zazvenel zamlaklo in slabotno, toda zlobno.

Množica se je vznemirila.

»Pustite nas, da sami odločimo, kam bomo šli!«

»Odpri taborišče!«

Pomočnik komandanta je dvignil roko in zahteval tišino. Med množico so se prerivali molčeči, sumljivi moški, hoteli priti do tistih, ki so vzkljicali. Toda sosedje so jih tesno obstopili in skrili pred nasledovalci...

za njim. Rus je naglo stopil k Flikovi mizi. Ne da bi se zmenil za Flikovo prijazno povabilo, naj se usede, je rekel glasno in razločno:

»Prosim, da me pustite iz taborišča!«

»Oprostite, kako se pišete?« ga je vprašal Flik.

»To sem povedal že stokrat. Mar je sploh važno, ali sem Ivanov ali Petrov? Jaz sem Rus in zahtevam, da se mi omogoči iti k svojim.«

»Oho, vi pa krasno govorite nemški!« se je navdušil Flik. »Toda hotel sem vam reči nekaj drugega... Jaz še ne poznam primera, da bi kdo tukaj koga držal s silo. Vmes mora biti kak nesporazum. Zagotavljam vam, da boste puščeni iz taborišča že jutri. Le prej je treba urediti nekatere formalnosti,« se je nasmehnil Flik in razširil roke, kakor da se opravičuje. »Brez tega ne gre. Administracija taborišča strogo odgovarja za vsakega človeka, ki je tukaj. Vi ste vpisani v taboriščnem spisku, ki je izročeno tudi sovjetskimi komandi. Kako vas moremo kar tako spustiti po belem svetu?«

»Prav, pišite. Jaz sem Tropinin, Boris Antonovič Tropinin. Iz Donbasa. Želim se vrniti v domovino. Ali je to dovolj?« je vprašal, zroč Flika izpod čela.

»Se eno vprašanje: kako ste prišli v Nemčijo?«

»Bil sem ujet.«

»Ste služili v armadi?«

»Da.«

»Kako pa ste se potem znašli med civilisti v našem taborišču?«

»Semkar sem prišel iz gestapovskega zapora.«

»Kaj ste po stroki?«

»Ali je od tega odvisna moja osvoboditev?« je ostro vprašal Tropinin.

»Vidite, jaz nimam pravice, da vam o tem govorim, toda...« Flik je umaknil, potem pa, kakor da je premagal neodločnost, potih nadaljeval: »Sovjetski predstavniki zdaj v prvi vrsti zahtevajo, da se iz taborišča razseljenih oseb odpuščajo strokovnjaki za rudarstvo, metalurgijo in geologije.«

Tropinin je pozornost poslušal Flika. Toda Kurtu se je zadelo, da Rus ves čas opazuje samo njega.

»To je pa tudi razumljivo,« je nadaljeval Flik. »Treba je obnoviti industrijo, brez nje je dežela kakor brez roke, transport iz Nemčije pa ni lahka stvar.« Vzel je zavojček cigaret in ga potisnil na rob mize: »Prižigite!«

Tropinin je stegnil roko, polno globokih brazgotin. Nad zapetjem so bili vidni sledovi okov. Kurt je bil o tem že prišel, toda ni mogel verjeti.

»Ali je to od tukaj...« ga je potih vprašal Kurt.

Tropinin je pokrtil brazgotino z rokavom. »Da,« je odgovoril, spuščajoč dim, in se trudil, da bi nekako skrtil obraz.